

Iv3-Informatievoorschrift Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen

Verslagjaar 2015

Datum : 13 november 2014 MR

Versie : 1

Inhoudsopgave:

1	Overzicht Iv3-functies Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen	3
2	Overzicht Iv3-categorieën Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen	6
3	Overzicht Iv3-balansstanden Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen	8
1a	Toelichting Iv3-functies Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen	10
2a	Toelichting Iv3-categorieën Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen	41
3a	Toelichting Iv3-balansstanden Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen	71

1 Overzicht Iv3-functies Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen

0 Algemeen bestuur

- 001 Bestuursorganen
- 002 Bestuursondersteuning college van burgemeester en wethouders
- 003 Burgerzaken
- 004 Baten en lasten secretarieleges burgerzaken
- 005 Bestuurlijke samenwerking
- 006 Bestuursondersteuning raad en rekenkamer(functie)

1 Openbare orde en veiligheid

- 120 Brandweer en rampenbestrijding
- 140 Openbare orde en veiligheid
- 160 Opsporing en ruiming conventionele explosieven

2 Verkeer, vervoer en waterstaat

- 210 Wegen, straten, pleinen en verkeersmaatregelen
- 212 Openbaar vervoer
- 214 Parkeren
- 215 Baten parkeerbelasting
- 220 Zeehavens
- 221 Binnenhavens en waterwegen
- 223 Veerdiensten
- 230 Luchtvaart
- 240 Waterkering, afwatering en landaanwinning

3 Economische zaken

- 310 Handel, ambacht en industrie
- 311 Baten Marktgeden
- 330 Nutsbedrijven
- 340 Agrarische productie en ontginning
- 341 Overige agrarische zaken, jacht en visserij

4 Onderwijs

- 420 Basisonderwijs, exclusief onderwijshuisvesting (Openbaar en Bijzonder)
- 421 Basisonderwijs, onderwijshuisvesting (Openbaar en Bijzonder)
- 430 Speciaal (voortgezet) onderwijs, exclusief onderwijshuisvesting (Openbaar en Bijzonder)
- 431 Speciaal (voortgezet) onderwijs, onderwijshuisvesting (Openbaar en Bijzonder)
- 440 Voortgezet onderwijs, exclusief onderwijshuisvesting (Openbaar en Bijzonder)
- 441 Voortgezet onderwijs, onderwijshuisvesting (Openbaar en Bijzonder)
- 480 Gemeenschappelijke baten en lasten van het onderwijs
- 482 Volwasseneneducatie

5 Cultuur en recreatie

- 510 Openbaar bibliotheekwerk
- 511 Vormings- en ontwikkelingswerk
- 530 Sport
- 531 Groene sportvelden en terreinen
- 540 Kunst
- 541 Musea
- 550 Natuurbescherming
- 560 Openbaar groen en openluchtrecreatie
- 580 Overige recreatieve voorzieningen

6 Sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening

- 610 Bijstandsverlening en inkomensvoorzieningen en subsidies
- 611 Sociale werkvoorziening
- 613 Overige sociale zekerheidsregelingen vanuit het Rijk
- 614 Gemeentelijk armoede- en schuldenbeleid
- 621 Vreemdelingen
- 623 Re-integratie- en participatievoorzieningen Participatiewet
- 641 Tehuizen
- 650 Kinderdagopvang
- 661 Maatwerkvoorzieningen Natura materieel Wmo
- 662 Maatwerkvoorzieningen Natura immaterieel Wmo
- 663 Opvang en beschermd wonen Wmo
- 667 Eigen bijdragen maatwerkvoorzieningen en opvang Wmo
- 670 Algemene voorzieningen Wmo en Jeugd
- 671 Eerstelijnsloket Wmo en Jeugd
- 672 PGB Wmo en Jeugd
- 677 Eigen bijdragen algemene voorzieningen Wmo en Jeugd
- 682 Individuele voorzieningen Natura Jeugd
- 683 Veiligheid, jeugdreclassering en opvang Jeugd
- 687 Ouderbijdragen individuele voorzieningen en opvang Jeugd

7 Volksgezondheid en milieu

- 711 Ambulancevervoer
- 712 Verpleeginrichtingen
- 714 Openbare gezondheidszorg
- 715 Centra voor jeugd en gezin (jeugdgezondheidszorg)
- 721 Afvalverwijdering en -verwerking
- 722 Riolering
- 723 Milieubeheer
- 724 Lijkbezorging
- 725 Baten reinigingsrechten en afvalstoffenheffing
- 726 Baten rioolheffing
- 732 Baten begraafplaatsrechten

8 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

- 810 Ruimtelijke ordening
- 820 Woningexploitatie / woningbouw
- 821 Stads- en dorpsvernieuwing
- 822 Overige volkshuisvesting
- 823 Bouwvergunningen (Omgevingsvergunningen)
- 830 Bouwgrondexploitatie

- 9 Financiering en algemene dekkingsmiddelen**
- 911 Geldleningen en uitzettingen korter dan 1 jaar
- 913 Overige financiële middelen
- 914 Geldleningen en uitzettingen langer of gelijk aan 1 jaar
- 921 Uitkeringen gemeentefonds
- 922 Algemene baten en lasten
- 923 Integratie-uitkering Sociaal domein
- 930 Uitvoering Wet WOZ
- 931 Baten onroerende-zaakbelasting gebruikers
- 932 Baten onroerende-zaakbelasting eigenaren
- 933 Baten roerende woon- en bedrijfsruimten
- 934 Baten baatbelasting
- 935 Baten forensenbelasting
- 936 Baten toeristenbelasting
- 937 Baten hondenbelasting
- 938 Baten reclamebelasting
- 939 Baten precariobelasting
- 940 Baten en lasten heffing en invordering gemeentelijke belastingen
- 960 Saldo van kostenplaatsen
- 970 Saldo van de rekening van baten en lasten
- 980 Mutaties reserves die verband houden met de hoofdfunctie 0 tot en met 9
- 990 Resultaat van de rekening van baten en lasten

2. Overzicht Iv3-categorieën Gemeenten en Gemeenschappelijke regelingen

1. Lastencategorieën

0.0 Niet in te delen lasten

Salarissen en Sociale lasten

1.1 Loonbetalingen en sociale premies

1.2 Sociale uitkeringen personeel

Rente afschrijving kapitaallasten

2.1 Werkelijk betaalde rente

2.2 Toegerekende rente

2.3 Afschrijvingen

Goederen en diensten

3.0 Personeel van derden

3.1 Energie

3.3.1 Kosten algemene plannen

3.3.2 Aankoop gronden

3.3.3 Overige aankopen en uitbestedingen duurzame goederen

3.4.1 Betaalde belastingen

3.4.2 Betaalde pachten en erfpachten

3.4.3 Aankopen niet duurzame goederen en diensten

Overdrachten

4.1.1 Inkomensoverdrachten aan het Rijk

4.1.2 Vermogensoverdrachten aan het Rijk

4.2.1 Subsidies aan marktproducenten

4.2.2 Sociale uitkeringen in geld

4.2.3 Sociale verstrekkingen in natura aan personen

4.2.4 Overige Inkomensoverdrachten aan overheid (niet-Rijk) (wel beïnvloedbaar Gemeente)

4.2.5 Overige inkomensoverdrachten (niet beïnvloedbaar Gemeente)

4.3.1 Investeringsbijdragen en overige kapitaaloverdrachten aan overheid (niet-Rijk)

4.3.2 Overige investeringsbijdragen en overige kapitaaloverdrachten

Financiële transacties

5.1 Chartaal geld en deposito's

5.2 Kortlopende effecten m.u.v. aandelen

5.3 Langlopende effecten m.u.v. aandelen

5.4 Financiële derivaten

5.5 Kortlopende leningen

5.6 Langlopende leningen

5.7 Aandelen en overige deelnemingen

5.8 Handelskredieten en transitorische posten

Verrekeningen

6.0 Reserveringen

6.1 Kapitaallasten

6.2.1 Verrekening kostenplaatsen voor investeringsprojecten

6.2.2 Overige verrekeningen van kostenplaatsen

6.3 Overige verrekeningen

2. Batencategorieën

0.0 Niet in te delen baten

Rente, winstuitkeringen en afschrijvingen

2.1.1 Werkelijk ontvangen rente

2.1.2 Winstuitkeringen

2.2 Toegekende rente

2.3 Afschrijvingen

Goederen en diensten

3.0 Vergoedingen voor personeel

3.2.1 Huren

3.2.2 Pachten

3.3.1 Opbrengst van grondverkoop

3.3.2 Overige verkoop van duurzame goederen

3.4 Overige goederen en diensten

Overdrachten

4.0.1 Belasting op producenten

4.0.2 Belasting op inkomen van gezinnen

4.0.3 Vermogensheffing

4.1.1 Inkomensoverdracht van het Rijk

4.1.2 Vermogensoverdracht van het Rijk

4.2.1 Baten met betrekking tot vergoeding en verhaal sociale uitkeringen

4.2.2 Overige inkomensoverdrachten van overheid (niet Rijk)

4.2.3 Overige inkomensoverdrachten

4.3.1 Investeringsbijdragen en overige kapitaaloverdrachten van overheid (niet-Rijk)

4.3.2 Overige investeringsbijdragen en overige kapitaaloverdrachten

Financiële transacties

5.1 Chartaal geld en deposito's

5.2 Kortlopende effecten m.u.v. aandelen

5.3 Langlopende effecten m.u.v. aandelen

5.4 Financiële derivaten

5.5 Kortlopende leningen

5.6 Langlopende leningen

5.7 Aandelen en overige deelnemingen

5.8 Handelskredieten en transitorische posten

Verrekeningen

6.0 Reserveringen

6.1 Kapitaallasten

6.2.1 Verrekening kostenplaatsen voor investeringsprojecten

6.2.2 Overige verrekeningen van kostenplaatsen

6.3 Overige verrekeningen

3. Overzicht Iv3-balansstanden Activa - Passiva

1. Balansstanden Activa

Vaste Activa

Immateriële vaste activa:

- A111 Kosten verbonden aan sluiten geldlening en saldo agio/disagio
- A112 Kosten onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief

Materiële vaste activa:

- A121 Gronden en terreinen
- A122 Woonruimten
- A123 Bedrijfsgebouwen
- A124 Grond-, weg- en waterbouwkundige werken
- A125 Vervoermiddelen
- A126 Machines, apparaten en installaties
- A129 Overig

Financiële vaste activa:

- A1311 Kapitaalverstrekking aan deelnemingen
- A1312 Kapitaalverstrekking aan gemeenschappelijke regelingen
- A1313 Kapitaalverstrekking aan overige verbonden partijen
- A1321 Leningen aan woningbouwcorporaties
- A1322 Leningen aan deelnemingen
- A1323 Leningen aan overige verbonden partijen
- A1331a Leningen aan openbare lichamen (art. 1a Wet Fido)
- A1331b Overige langlopende leningen
- A1332a Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een looptijd \geq 1 jaar
- A1332b Uitzettingen in de vorm van Nederlands schuld papier met een looptijd \geq 1 jaar
- A1332c Overige uitzettingen met een looptijd \geq 1 jaar
- A1333 Bijdragen aan activa in eigendom van derden

Vlottende Activa

Vorraden:

- A211 Niet in exploitatie bouwgronden
- A212 Overige grond- en hulpstoffen
- A213 Onderhanden werk (incl. bouwgronden in exploitatie)
- A214 Gereed product en handelsgoederen
- A215 Vooruitbetalingen

Uitzettingen:

- A221 Vorderingen op openbare lichamen
- A222a Verstrekte kasgeldleningen aan openbare lichamen (art. 1a Wet Fido)
- A222b Overige verstrekte kasgeldleningen
- A223a Rekening courant verhouding met het Rijk
- A223b Rekening courant verhoudingen overige niet-financiële instellingen
- A224 Overige vorderingen
- A225a Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een looptijd $<$ 1 jaar
- A225b Uitzettingen in de vorm van Nederlands schuld papier met een looptijd $<$ 1 jaar
- A225c Overige uitzettingen met een looptijd $<$ 1 jaar
- A23 Liquide middelen (kas, banksaldi)

Overlopende activa:

- A29a Nog te ontvangen bijdragen van de EU
- A29b Nog te ontvangen bijdragen van het Rijk
- A29c Nog te ontvangen bijdragen van overige overheid
- A29d Overige overlopende activa

2. Balansstanden Passiva

Vreemd- en eigen vermogen

Vaste Passiva

Eigen vermogen:

- P111 Algemene reserve
- P112 Bestemmingsreserves
- P114 Saldo van rekening

- P12 Voorzieningen

Vaste schuld:

- P131 Obligatieleningen
- P132 Onderhandse leningen van binnenlandse pensioenfondsen en verzekeraars
- P133 Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen
- P134 Onderhandse leningen van binnenlandse bedrijven
- P135a Onderhandse leningen van openbare lichamen (art. 1a Wet Fido)
- P135b Onderhandse leningen van overige binnenlandse sectoren
- P136 Onderhandse leningen van buitenlandse instellingen
- P137 Door derden belegde gelden
- P138 Waarborgsommen

Vlottende Passiva

Vlottende schuld:

- P211a Kasgeldleningen van openbare lichamen (art. 1a Wet Fido)
- P211b Overige Kasgeldleningen
- P212 Banksaldi
- P213 Overige vlottende schulden

Overlopende passiva:

- P29a Vooruit ontvangen bijdragen van de EU
- P29b Vooruit ontvangen bijdragen van het Rijk
- P29c Vooruit ontvangen bijdragen van overige overheid
- P29d Overige overlopende passiva

1a Toelichting Iv3-functies Gemeenten en Gemeenschappelijk Regelingen

Hoofdfunctie 0 Algemeen bestuur

Functie 001 Bestuursorganen

Kernwoorden bij deze functie zijn:

- raad en raadscommissies (vacatiegelden, vergoedingen, verzekeringen, excursies e.d.);
- college van burgemeester en wethouders (loonkosten, reis- en verblijfkosten, ambtswoning e.d.);
- functionele en territoriale commissies (commissies ex artikel 96 Gemeentewet).

Kosten voor personeel, informatievoorziening, organisatie, financiën, algemene zaken en huisvesting (piofah) worden niet aan deze functie toegerekend (Piofah naar functie 006).

Het gaat hier om de feitelijke kosten voor het democratisch functioneren.

Functie 002 Bestuursondersteuning college van burgemeester en wethouders

Tot deze functie behoren met name de baten en lasten van het ambtelijk apparaat, dat het college van burgemeester en wethouders bij de uitoefening van hun algemeen bestuurlijke taken direct ter zijde staat.

Kernwoorden bij deze functie zijn:

- gemeentesecretaris;
- ondersteunende activiteiten (secretariaat, voorlichting, e.d.);
- representatie (ontvangsten, aanbieden van geschenken, e.d.);
- opstellen (uitvoeren) productenramingen en productenrealisatie;
- archiefbewaarplaatsen (onderhouden voor reguliere werkzaamheden).

Voorheen, tot verslagjaar 2015, functie 541;

- piofah: bestuursondersteuning B&W.

De piofah-kosten anders dan voor bestuursondersteuning B&W worden niet aan deze functie toegerekend, maar moeten worden verdeeld over de functies waarop ze betrekking hebben.

Functie 003 Burgerzaken

Kernwoorden bij deze functie zijn:

- burgerlijke stand;
- bevolkingsregister;
- afgifte en verlening van rijbewijzen, paspoorten en andere reisdocumenten;
- verkiezingen;
- referenda;
- huisnummering;
- straatnaamgeving kadastrale informatie.

Tot deze functie behoren niet de baten secretarieleges en de afdracht van de Rijksleges (zie functie 004).

Functie 004 Baten en lasten secretarieleges burgerzaken

Kernwoorden bij deze functie zijn:

- leges paspoorten;
- leges vergunningen;
- leges verklaringen goed gedrag;
- leges burgerlijke stand;
- leges bevolkingsregister;
- leges rijbewijzen;
- leges kiesregister;
- leges kadaster;
- afdracht Rijksleges.

Functie 005 Bestuurlijke samenwerking

Kernwoorden bij deze functie zijn:

- kaderwetgebieden;
- onderzoek bestuursorganisatie;
- regionale en internationale samenwerking;
- lidmaatschap VNG.

Functie 006 Bestuursondersteuning raad en rekenkamer(functie)

Tot deze functie behoren met name de feitelijke baten en lasten van het ambtelijk apparaat, dat de gemeenteraadsleden bij de uitoefening van hun algemeen bestuurlijke taken direct ter zijde staat.

Kernwoorden bij deze functie zijn:

- raadsgriffier;
- ambtelijke (fractie) ondersteuning;
- ondersteunende activiteiten (uitbesteding onderzoek, voorlichting e.d.);
- kosten accountant;
- college/directeur rekenkamer;
- externe leden rekenkamerfunctie;
- opstellen (uitvoeren) programbegroting en jaarverslag;
- Piofah: bestuursondersteuning raad.

Hoofdfunctie 1 Openbare orde en veiligheid

Functie 120 Brandweer en rampenbestrijding

Tot deze functie behoren de baten en lasten die samenhangen met de reguliere uitoefening van de taken van de brandweer en de baten en lasten verband houdende met het beperken en bestrijden van rampen en zware ongevallen in geval van oorlog, oorlogsgevaar of andere buitengewone omstandigheden.

Kernwoorden bij deze functie zijn:

- gemeentelijke brandweer;
- regionale brandweer (intergemeentelijke samenwerkingsverbanden en dergelijke);
- voorlichting publiek, brandkranen en brandputten, bos-brandweervereniging;
- rampenbestrijding;
- rampenplan (verbinding, alarmering, verplaatsing bevolking en distributie);
- handhaving brandveiligheid.

Functie 140 Openbare orde en veiligheid

Kernwoorden bij deze functie zijn:

- politie;
- stadswachten;
- criminaliteitspreventie;
- BOA, Buitengewoon Opsporingsambtenaar;
- reddingwezen;
- MKZ en BSE;
- dierenbescherming;
- rijtijdenbesluit en Toezicht vervoer gevaarlijke stoffen;
- wet wapen en munitie;
- bureau Halt;
- gevonden voorwerpen, strandvonderij;
- veiligheid op het ijs;
- toezicht op collecten;
- doodsschouw.

Functie 160 Opsporing en ruiming conventionele explosieven

De kosten van vooronderzoek, van opsporing, van preventieve maatregelen ter voorkoming van schade, van spoedvoorzieningen en van grondwerkzaamheden moeten aan deze functie worden toegerekend.

Kernwoorden bij deze functie zijn:

- Opsporing conventionele explosieven;
- Ruiming conventionele explosieven.

Tot deze functie behoren niet de baten vanuit de bijdrage van het Rijk ter bestrijding van deze kosten (zie hiervoor functie 921). Eventuele andere baten die verband houden met de opsporing en ruiming worden wel op deze functie verwacht.

Hoofdfunctie 2 Verkeer, vervoer en waterstaat

Functie 210 Wegen, straten, pleinen en verkeersmaatregelen

Tot deze functie behoren de baten en lasten die betrekking hebben op de aanleg en onderhoud van wegen, straten en pleinen en verkeersmaatregelen.

Kernwoorden bij deze functie zijn:

- wegen, straten en pleinen (bruggen, duikers, spoorwegovergangen, voorzieningen openbaar vervoer en dergelijke);
- openbare verlichting, straatreiniging, sneeuwruimen, gladheidbestrijding;
- bloembakken (voor zover ten behoeve van verkeersregulering), openbare tijdaanwijzing, openbare telefoons, carillons, wachtgelegenheden voor openbaar vervoer zoalsabri's, standplaatsen voor taxi's en bodediensten;
- wegenleggers, wegenschouw;
- inkomstenoverdrachten aan waterschappen (inzake beheer en onderhoud wegen);
- verkeersplannen, verkeerscirculatieplan;
- verkeersregelingen (verkeerslichten, verkeerszuilen, verkeersborden, wegwijzers, plaatsnaamborden en dergelijke);
- verkeersmaatregelen (o.a. verkeersvoorlichting, verkeersonderricht en examens buiten scholen, verkeersonderzoek in verband met werken die tot de functie 210 behoren, burgerverkeersbrigade, schoolbrigade, verwijdering autowrakken en andere verkeersobstakels, propaganda veilig verkeer, lidmaatschap ANWB).

Functie 212 Openbaar vervoer

Tot deze functie behoren de baten en lasten van metro-, tram- en busondernemingen, alsook de baten en lasten van taxivervoer voor zover behorende tot deze functie.

Kernwoorden bij deze functie zijn:

- bus, tram en metro;
- spoorwegaansluitingen in haven- en industriegebieden;
- taxivervoer.

Niet inbegrepen is het collectief vervoer (zie functie 670).

Functie 214 Parkeren

Tot deze functie behoren de baten en lasten die betrekking hebben op parkeervoorzieningen, exclusief de opbrengst van de parkeerbelasting (zie hiervoor functie 215).

Kernwoorden bij deze functie zijn:

- open en gesloten parkeervoorzieningen;
- parkeerpolitie;
- lasten heffing en invordering parkeerbelasting.

Functie 215 Baten parkeerbelasting

Tot deze functie behoren de baten die verband houden met de artikelen 225, 234 en 235 van de Gemeentewet en het Besluit gemeentelijke parkeerbelastingen.

Kernwoorden bij deze functie zijn:

- heffing ter regulering van het parkeren;
- belastingen met betrekking tot het 'feitelijke parkeren' en verleende parkeervergunningen;
- wielklem en wegsleepregeling.

Functie 220 Zeehavens

Tot deze functie behoren de baten en lasten met betrekking tot zeehavens. Tot de zeehavens worden uitsluitend gerekend de havens van Amsterdam, Bergen op Zoom, Delfzijl, Dordrecht, Eemshaven, Harlingen, Den Helder, Maassluis, Rotterdam, Scheveningen, Schiedam, Terneuzen, Velsen, Vlaardingen, Vlissingen en Zaanstad.

Kernwoorden bij deze functie zijn:

- vaarwegen;
- bebakening;
- loodsdiensten;
- weerkundige diensten;
- radarinstallaties, radardiensten;
- ijsbestrijding.

Tot deze functie behoren niet:

- de straten en wegen in het havengebied (zie hiervoor functie 210);
- veerponten (zie hiervoor functie 223);
- havenloodsen, pakhuizen, entrepots (zie hiervoor functie 310).

Functie 221 Binnenhavens en waterwegen

Tot deze functie behoren de baten en lasten betreffende de binnenhavens en waterwegen, met uitzondering van binnenhavens die hoofdzakelijk het karakter hebben van jachthavens (zie hiervoor functie 560).

Kernwoorden bij deze functie zijn:

- vaarwegen (rivieren, vaarten en kanalen);
- bebakening;
- loodsdiensten;
- weerkundige diensten;
- radarinstallaties, radardiensten;
- ijsbestrijding;
- exploitatiebijdragen aan kanaalmaatschappijen;
- inkomstenoverdrachten aan instellingen in het belang van de scheepvaart.

Tot deze functie behoren niet:

- de straten en wegen in het havengebied (zie hiervoor functie 210);
- veerponten (zie hiervoor functie 223);
- havenloodsen, pakhuizen, entrepots (zie hiervoor functie 310);
- onderwijs aan schipperskinderen (zie hiervoor functies 430 en 431);
- leetuurvoorzieningen voor schipperskinderen (zie hiervoor functie 510);
- maatschappelijk werk voor binnenschippers (zie hiervoor functie 670).

Functie 223 Veerdiensten

Tot deze functie behoren de gemeentelijke veerdiensten en de verleende subsidies aan particuliere overzetveren, evenals de ontvangen vergoedingen voor het verlenen van concessies.

Kernwoorden bij deze functie zijn:

- veerdiensten;
- overzetveren;
- vergoedingen voor verlenen van concessies.

Functie 230 Luchtvaart

Tot deze functie worden gerekend de baten en lasten die verband houden met de luchtvaart, voor zover het niet een vliegveld betreft dat uitsluitend bestemd is voor sportvliegen (zie hiervoor functie 560).

Kernwoorden bij deze functie zijn:

- luchtvaartterreinen;
- subsidies aan instellingen werkzaam in het belang van de luchtvaart.

Functie 240 Waterkering, afwatering en landaanwinning

Kernwoorden bij deze functie zijn:

- waterkering (zeedijken, waterkerende werken, dijkwachten en dergelijke);
- afwatering (watergemalen, waterlozingen, afwateringsluizen en dergelijke);
- landaanwinning (landaanwinningwerken/inkomensoverdrachten aan verenigingen voor landaanwinning);
- onderhoud van sloten, zoals baggeren.

Hoofdfunctie 3 Economische zaken

Functie 310 Handel, ambacht en industrie

Tot deze functie behoren de baten en lasten met betrekking tot straatmarkten, accommodaties voor handel en ambacht, financiële instellingen en overige aangelegenheden ter zake van handel en ambacht, exclusief de baten uit marktgeden.

Als ook de baten en lasten die betrekking hebben op industrieterreinen en -gebouwen, industriële activiteiten en overige industriële aangelegenheden.

Kernwoorden bij deze functie zijn:

- straatmarkten (markten op straten en pleinen, inclusief marktmeester en verhuur van kramen);
- veilingen, veemarkthallen, visafslag, eiermijn;
- bedrijfspanden voor handel en ambacht zoals: kiosken, winkelpanden, hotels en andere horecabedrijven, havenloodsen, pakhuizen, entrepots, grossiercentrum;
- multifunctionele accommodaties die voornamelijk voor handel en ambacht bedoeld zijn (zie voor de tegenhanger van deze functie ook functie 580), congresgebouwen;
- koopmansbeurzen, jaarbeurzen, middenstandsbeurzen, winkelweken en dergelijke;
- ijken van maten en gewichten, openbare weeginrichting, normalisatie;
- subsidies aan economisch technologische instituten;
- subsidies aan de Nederlandse Maatschappij voor Nijverheid en Handel;
- steun aan bedrijven;
- financiële instellingen (borgstellingfondsen voor de middenstand, spaarbanken, hypotheekbanken, volkskredietbank);
- BIZ regeling (bedrijven Investeringszone);
- industrieterreinen en -gebouwen;
- winning van zand en grind door de gemeente;
- concessieverlening voor zand- en grindwinning;
- industriebanken;
- deelnemingen in industriële bedrijven en bouwondernemingen.

Functie 311 Baten Marktgeden

Kernwoorden bij deze functie zijn:

- straatmarkten; marktgeden.

Functie 330 Nutsbedrijven

Tot deze functie behoren de baten en lasten, dan wel de deelnemingen, met betrekking tot nutsbedrijven.

Kernwoorden bij deze functie zijn:

- elektriciteitsvoorziening;
- gasvoorziening;
- drinkwatervoorziening, inclusief onrendabele aansluitingen;
- warmtevoorzieningen, verwarmingsbedrijven;
- centrale antennebedrijven;
- dividend nutsbedrijven.

Functie 340 Agrarische productie en ontginning

Tot deze functie behoren de baten en lasten die betrekking hebben op gemeentelijke agrarische bedrijven of op de door gemeente gesubsidieerde agrarische bedrijven.

Kernwoorden bij deze functie zijn:

- gemeentelijk landbouwbedrijf;
- gemeentelijk tuinbouwcentrum;
- gemeentelijk bosbedrijf;
- proeftuinen, (pluimvee)proefbedrijven;
- bijenteelt;
- gemeentelijke ontginningswerken.

Functie 341 Overige agrarische zaken, jacht en visserij

Tot deze functie behoren de baten en lasten met betrekking tot jacht, visserij en agrarische zaken die niet onder functie 340 zijn genoemd.

Kernwoorden bij deze functie zijn:

- borgstellingfondsen voor de tuinbouw;
- bestrijding van plantenziekten, insecten en schadelijke vogels;
- land- en tuinbouwvoorlichting;
- veterinaire toezicht;
- slachthuizen en destructiebedrijven;
- tentoonstellingen en andere manifestaties op het gebied van landbouw, tuinbouw, veeteelt en visserij;
- landarbeiderwet;
- financiering vissersvloot;
- verbetering van de visstand.

Tot deze functie behoren niet de jachtrechten die de gemeenten ontvangen voor jachtactiviteiten op gemeentelijk terrein; deze worden geboekt op de functie als die waarop de desbetreffende gemeentegronden zijn geadmistreerd. Dit geldt ook voor de ontvangen visrechten in gemeentelijke wateren: deze worden geboekt op de functie waartoe het desbetreffende viswater behoort.

Hoofdfunctie 4 Onderwijs

Anders dan bij de overige hoofdfuncties zal niet meteen worden overgegaan tot het weergeven van de functies. Onderstaand zijn een aantal kernwoorden/omschrijving per groep voorzieningen, die betrekking hebben op meerdere onderwijsfuncties, opgenomen. Bij de diverse functies van het onderwijs dienen deze kernwoorden als nadere omschrijving te worden gehanteerd.

Eerst zullen echter kort de verschillende soorten onderwijs, die in de onderwijsfuncties worden onderscheiden, worden toegelicht.

Basisonderwijs:

Vanaf 2015 wordt er geen onderscheid meer gemaakt tussen openbaar en bijzonder onderwijs.

Speciaal (voortgezet) onderwijs:

Tot het speciaal onderwijs behoort het onderwijs op grond van de Wet op de Expertisecentra, het speciaal basisonderwijs op grond van de Wet op het primair onderwijs en het speciaal voortgezet onderwijs op grond van de Wet op het voortgezet onderwijs.

Kernwoorden bij deze vorm van onderwijs zijn:

- dove en slechthorende kinderen;
- kinderen met ernstige spraakmoeilijkheden;
- visueel gehandicapte kinderen;
- lichamenlijk gehandicapte kinderen;
- langdurig zieke kinderen;
- zeer moeilijk lerende kinderen;
- kinderen in scholen verbonden aan pedologische instituten;
- meervoudig gehandicapte kinderen;
- zeer moeilijk opvoedbare kinderen.

Voortgezet onderwijs:

Tot het voortgezet onderwijs behoren de volgende vormen van onderwijs (artikel 5 Wet op het voortgezet onderwijs):

- voorbereidend wetenschappelijk onderwijs;
- hoger en middelbaar algemeen voortgezet onderwijs;
- voorbereidend beroepsonderwijs;
- praktijkonderwijs;
- andere vormen van voortgezet onderwijs.

Indien er sprake is van een gemengde school voor basisonderwijs en voortgezet onderwijs, dan dient toerekening van de desbetreffende kosten aan de functies voor basisonderwijs respectievelijk voortgezet onderwijs plaats te vinden. Indien er sprake is van speciaal voortgezet onderwijs, dan dienen de baten en lasten verantwoord te worden op de functies 430 en 431.

Volwasseneneducatie:

Tot de volwasseneneducatie behoren die onderwijsvormen die worden aangeboden aan diegenen die het volgen van onderwijs niet als hoofdtak hebben.

Kernwoorden/omschrijving per groep voorzieningen.

Onderstaand zijn per groep voorzieningen die betrekking hebben op meerdere onderwijsfuncties een aantal kernwoorden opgenomen. Deze kernwoorden dienen als verduidelijking van datgene er onder deze voorzieningen wordt verstaan.

- 1) Kernwoorden bij de personele voorzieningen (van zowel onderwijzend als ondersteunend personeel) bij de diverse onderwijsfuncties zijn:
 - salarissen, sociale lasten;
 - verplaatsingskosten;
 - geneeskundig onderzoek;
 - controle;
 - bijscholing;
 - sollicitanten;
 - voormalig personeel.
- 2) Kernwoorden bij de groepsafhankelijke voorzieningen bij de diverse onderwijsfuncties zijn:
 - onderhoud: regulier gebouwenonderhoud, tuinonderhoud en schoonmaakonderhoud;
 - energie, verwarming, waterverbruik;
 - publiekrechtelijke heffingen (zuiveringslasten, waterschapslasten, rioolrecht, reinigingsrecht);
 - financiële gelijkstelling tussen openbare en bijzondere scholen (overschrijdingsregeling);
 - exploitatie.
- 3) Kernwoorden bij de leerling-afhankelijke voorzieningen bij de diverse onderwijsfuncties zijn:
 - middelen: medezeggenschap, ouderbijdrage in het kader van medezeggenschap, WA-verzekering, culturele vorming, overige uitgaven, dienstreizen, onderwijsleerpakket (onderhoud, vervanging en vernieuwing) en meubilair (onderhoud, vervanging en aanpassing);
 - administratie, beheer en bestuur: administratie, onderhoudsbeheer (voor zover betrekking hebbend op het onderhoud vallend binnen de kaders van deze functie), beheer en bestuur.
- 4) Kernwoorden bij de voorzieningen ten behoeve van het gymnastiekonderwijs zijn:
 - A-lokalen; gebouwfafhankelijke voorzieningen, overige voorzieningen;
 - C-lokalen: medegebruikssituatie, integrale vergoedingen.
- 5) Kernwoorden bij de overige voorzieningen bij de diverse onderwijsfuncties zijn:
 - oudercommissies;
 - ouderraden;
 - schoolraden;
 - godsdienst- en vormingsonderwijs;
 - spraakonderwijs;
 - onderwijs in allochtone levende talen (OALT);
 - bijzondere leermiddelen;
 - schoolmelkvoorziening;
 - schoolzwemmen (alleen bij speciaal onderwijs);
 - verkeersonderwijs;
 - leerlingenvervoer.
- 6) Omschrijving van de baten en lasten betreffende de onderwijshuisvesting bij de diverse onderwijsfuncties:
 - lasten voortvloeiende uit investeringen voor blijvend of voor tijdelijk gebruik bestemde voorzieningen, bestaande uit:
 1. nieuwbouw, een bestaand gebouw of een gedeelte daarvan, verplaatsing van een bestaand gebouw of van een gedeelte daarvan, terreinen, evenals eerste aanschaf van onderwijsleerpakketten en meubilair;
 2. uitbreiding van de onder 1 bedoelde voorzieningen; en
 3. medegebruik van een ruimte die geschikt is voor het onderwijs (specifiek voor speciaal onderwijs: een bad voor watergewenning of bewegingstherapie).

- voorzieningen, bestaande uit:
 1. aanpassingen, met uitzondering van het aanbrengen van een invalidentoilet en het toegankelijk maken van het gebouw voor gehandicapten; en
 2. vervanging binnenkozijnen en binnendeuren inclusief hang- en sluitwerk, algehele vervanging radiatoren, convectoren en leidingen voor de centrale verwarming, alsmede onderhoud aan de buitenzijde van het gebouw, met uitzondering van het buitenschilderwerk.
- herstel van constructiefouten aan het gebouw, evenals herstel en vervanging in verband met schade aan gebouw, onderwijsleerpakketten en meubilair in geval van bijzondere omstandigheden;
- exploitatielasten voortvloeiend uit de economische eigendom van de schoolgebouwen en dergelijke, zoals opstalverzekering, brandverzekering en onroerende zaakbelasting.

Functie 420 Basisonderwijs exclusief onderwijshuisvesting (Openbaar en Bijzonder)

Kernwoorden hierbij zijn:

- personele voorzieningen;
- groepsafhankelijke voorzieningen;
- leerling-afhankelijke voorzieningen;
- gymnastiekonderwijs;
- overige voorzieningen.

Zie hiervoor de punten 1 t/m 5 bij de toelichting kernwoorden/omschrijving per groep voorzieningen.

Functie 421 Basisonderwijs onderwijshuisvesting (Openbaar en Bijzonder)

Kernwoorden hierbij zijn:

- onderwijshuisvesting. Zie hiervoor punt 6 bij de toelichting kernwoorden/omschrijving per groep voorzieningen.

Functie 430 Speciaal (voorgezet) onderwijs, exclusief onderwijshuisvesting (Openbaar en Bijzonder)

Kernwoorden hierbij zijn:

- personele voorzieningen;
- groepsafhankelijke voorzieningen;
- leerling-afhankelijke voorzieningen;
- gymnastiekonderwijs;
- overige voorzieningen.

Zie hiervoor de punten 1 t/m 5 bij de toelichting kernwoorden/omschrijving per groep voorzieningen.

Functie 431 Speciaal (voorgezet) onderwijs, onderwijshuisvesting (Openbaar en Bijzonder)

Kernwoorden hierbij zijn:

- onderwijshuisvesting.

Zie hiervoor punt 6 bij de toelichting kernwoorden/omschrijving per groep voorzieningen.

Functie 440 Voortgezet onderwijs, exclusief onderwijshuisvesting (Openbaar en Bijzonder)

Kernwoorden hierbij zijn:

- personele voorzieningen;
- groepsafhankelijke voorzieningen;
- leerling-afhankelijke voorzieningen;
- gymnastiekonderwijs;
- overige voorzieningen.

Zie hiervoor de punten 1 t/m 5 bij de toelichting kernwoorden/omschrijving per groep voorzieningen.

Functie 441 Voortgezet onderwijs, onderwijshuisvesting (Openbaar en Bijzonder)

Kernwoorden hierbij zijn:

- onderwijshuisvesting.

Zie hiervoor punt 6 bij de toelichting kernwoorden/omschrijving per groep voorzieningen.

Functie 480 Gemeenschappelijke baten en lasten van het onderwijs

Kernwoorden bij deze functie zijn:

- openbaar en bijzonder onderwijs;
- accommodaties niet behorend tot één der voorgaande functies: leegstaande lokalen van wisselscholen, leegstand van gymnastieklokalen, C-lokalen die uitsluitend voor meer dan één onderwijsfunctie in gebruik zijn;
- onderwijsbegeleiding: schooladviesdiensten, schoolbegeleiding, pedologische instituten;
- adviesbureaus voor school- en beroepskeuze;
- onderwijsinspecties, gemeentelijk schooltoezicht;
- uitvoering leerplichtwet;
- schoolmuseum;
- schooltuinen;
- schoolbiologenwerk;
- tentoonstellingen;
- internaten voor leerlingen;
- onderwijs aan zieke leerlingen;
- gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid;
- voor- en vroegschoolse educatie (VVE);
- studiefondsen- en beurzen;
- centraal orgaan gemeentelijk voorgezet onderwijs;
- voorlichting;
- vervoerskosten, voor zover niet toerekenbaar aan specifieke functies.

Functie 482 Volwasseneneducatie

Tot deze functie behoren de baten en lasten die betrekking hebben op overige educatie opgenomen in de Wet educatie en beroepsonderwijs (WEB). De overige educatie is gericht op het verwerven van vaardigheden Nederlandse taal en rekenen door volwassenen. Contactgemeenten in de regio ontvangen met ingang van 1 januari 2015 in dit verband een specifieke uitkering educatie die als geheel aan hen wordt uitgekeerd. De contactgemeenten dragen zorg voor een aanbod van opleidingen educatie. Hierbij is het uitgangspunt de indeling van de 35 arbeidsmarktregio's waarbij de bijbehorende centrumgemeenten worden aangewezen als contactgemeenten.

Kernwoorden bij deze functie zijn:

- Opleidingen Nederlandse taal en rekenen, gericht op alfabetisering en op het ingangsniveau van het beroepsonderwijs;
- Opleidingen Nederlands als tweede taal I en II die opleiden voor het diploma Nederlands als tweede taal, bedoeld in het Staatsexamenbesluit Nederlands als tweede taal;
- Opleidingen Nederlands als tweede taal, gericht op beheersing van een basisniveau Nederlandse taal;
- Opleidingen Nederlands als tweede taal, gericht op alfabetisering.

Hoofdfunctie 5 Cultuur en recreatie

Functie 510 Openbaar bibliotheekwerk

Kernwoorden bij deze functie zijn:

- openbare bibliotheken: bibliotheken, leeszalen, braillebibliotheek, diatheek, discotheek, film-otheek, fonotheek, artotheek, lectuurvoorziening aan binnenschippers;
- overig bibliotheekwerk, waaronder overkoepelende organen.

Functie 511 Vormings- en ontwikkelingswerk

Kernwoorden bij deze functie zijn:

- kunstzinnige vorming: creatieve en culturele vorming, waaronder muziekscholen en dansonderwijs, mits geen beroepsopleiding;
- overig vormings- en ontwikkelingswerk, zoals gesprekscentra, emancipatie, bewustwordingsprojecten derde wereld;
- dodenherdenking.

Functie 530 Sport

De baten en lasten van sportvelden en terreinen bij scholen behoren niet tot deze functie. Deze dienen onder de betreffende onderwijsfunctie geboekt te worden, tenzij dit bedrag gesplitst moet worden, maar dit niet kan. In dat geval worden de baten en lasten onder functie 480 geboekt. Dit geldt ook voor de baten en lasten van groene sportvelden, niet bij scholen (zie hiervoor functie 531).

Kernwoorden bij deze functie zijn:

- sportbeoefening en sportbevordering; sportverenigingen (waaronder beroepsvoetbal, paardensport, motorsport, luchtsport, denksport, krachten vechtsport, hengelsport, zaalsporten, precisiesporten, ijsverenigingen, sportmanifestaties, schoolspordagen, medische sportkeuring);
- accommodaties voor sportbeoefening, waaronder:
- overdekte en onoverdekte zweminrichtingen, instructiebaden;
- sporthallen en sportlokalen;
- sportvelden- en terreinen (uitgezonderd die bij scholen (zie de desbetreffende onderwijsfuncties) en uitgezonderd de (overige) groene sportvelden- en terreinen (zie functie 531);
- ijsbanen, crossbanen, renbanen, wielerveden;
- overige gebouwen;
- opstal;
- overkoepelende organen, supportersverenigingen, breedtesport;
- recreatieve sportbeoefening. Indien er sprake is van een combinatie van sportvoorzieningen en recreatieve voorzieningen, dienen de lasten en baten zoveel mogelijk te worden toegerekend aan de desbetreffende functies (zie hiervoor 530 en 560). Indien de uitsplitsing niet mogelijk is dient het overwegende doel van de betreffende voorziening als uitgangspunt te worden gehanteerd.

Functie 531 Groene sportvelden en terreinen

Kernwoorden bij deze functie zijn:

- groene sportvelden en terreinen. De baten en lasten van groene sportvelden- en terreinen bij scholen behoren niet tot deze functie (zie de desbetreffende onderwijsfuncties);
- groene kunstgrasvelden.

Functie 540 Kunst

Kernwoorden bij deze functie zijn:

- kunstbeoefening en kunstbevordering;
- beroepsgezelschappen;
- podiumkunsten (muziek, zang, opera, toneel, ballet en dans);
- filmkunst (exclusief films voor speciale doeleinden);

- beeldende kunsten;
- scheppende kunsten (onder andere taal- en letterkunde);
- geldprijzen en toelagen voor kunstenaars;
- tentoonstellingen en cursussen op het gebied van de kunst;
- cultuuruitingen;
- schouwburgen, concertgebouwen, toneel- en concertzalen, openluchttheaters, openluchtpodia (muziektenten), culturele centra (voor zover in gebruik voor kunstbeoefening);
- overkoepelende organen op het gebied van de kunstbeoefening (voor zover geen commissie ex artikel 87 van de Gemeentewet).

Functie 541 Musea

Onder deze functie vallen gemeentelijke baten en lasten verband houdend met musea in de meest ruime zin van het woord: het verzamelen, conserveren, systematisch rangschikken en voor eenieder toegankelijk maken van uitingsvormen van cultuur of culturen.

Kernwoorden bij deze functie zijn:

- musea, verzamelingen, expositieruimten;
- archeologie, geschiedenis, heemkunde, folklore, genealogie, heraldiek, oudheidkundige kringen en verenigingen.
- Archieven met een geschiedkundige/historische betekenis, niet voor reguliere werkzaamheden

Tot deze functie behoren niet:

- historische gebouwen, beschermde stads- en dorpsgezichten, molens, carillons, kerkorgels, luidklokken, stadsbeiaardier (zie functie 821);
- archiefbewaarplaatsen, onderhouden voor werkzaamheden (zie functie 002).

Functie 550 Natuurbescherming

Tot deze functie behoren de baten en lasten die betrekking hebben op natuur- en landschapsbescherming.

Kernwoorden bij deze functie zijn:

- natuurreservaten;
- bossen;
- landschapsbescherming;
- boomplantdagen;
- natuurwachten;
- keuring van particuliere tuinen. Indien deze voorzieningen een duidelijk recreatief doel dienen, dan worden de hiermee samenhangende baten en lasten verantwoord op functie 560, Openbaar groen en openluchtrecreatie. Zijn deze voorzieningen uit milieuoverwegingen aangelegd, dan worden de hiermee samenhangende baten en lasten verantwoord op functie 723, Milieubeheer.

Functie 560 Openbaar groen en openluchtrecreatie

Tot deze functie behoren de baten en lasten die betrekking hebben op openbaar groen en openluchtrecreatie, uitgezonderd de groene sportvelden- en terreinen (zie hiervoor functie 531).

Kernwoorden bij deze functie zijn:

- openbaar groen, plantsoenen, parken, graslanden zonder bestemming, uitgezonderd de groene sportvelden en terreinen, gemeentekwekerij, gemeentekas, gemeentetuin;
- openluchtrecreatie, gemeentelijke recreatievoorzieningen, hertenkampen, kinderboerderijen, jachthavens, vliegvelden uitsluitend bestemd voor sportvliegen, visvijvers, kampeerterreinen, dierentuinen, plantentuinen, volkstuinten, toeristische fietspaden, recreatiestranden, vrijetijdsbesteding in de openlucht;
- bevordering toerisme, volksfeesten (Oranjefeesten, eeuwfeesten, bevrijdingsfeesten, kermis, carnavalsviering), feestverlichting (anders dan bijvoorbeeld voor winkelweken).

Functie 580 Overige recreatieve voorzieningen

Kernwoorden bij deze functie zijn:

- speeltuinen, speelplaatsen, trapveldjes, speelwerktuigen;
- plaatselijke en regionale radio- en televisie-uitzendingen, pers, omroeporganisaties, culturele evenementen, kerkgenootschappen, devotiekapellen, retraitehuizen;
- hobbyclubs, gezelligheidsverenigingen (zoals postduivenverenigingen, huisvluchtclubs, kookclubs, computerhobbyclubs, modelbouwclubs, vereniging van zendamateurs, volkstuinterverenigingen);
- multifunctionele accommodaties en congresgebouwen (voor zover het zwaartepunt ligt bij cultuur en recreatie, zie voor de tegenhanger functie 310).

Tot deze functie behoren niet voorzieningen die betrekking hebben op het jeugd- en jongerenwerk, dan wel het sociaal-culturele werk in buurten, wijken en dergelijke (zie functie 670).

Hoofdfunctie 6 Sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening

Functie 610 Bijstandsverlening en inkomensvoorzieningen en subsidies

Op deze functie staan de baten en lasten die betrekking hebben op bijstandsverlening volgens de Participatiewet.

- inkomensvoorzieningen en loonkostensubsidies op grond van de Participatiewet;
- geneeskundige en andere adviezen in verband met de bijstandsverlening;
- IOAW (Wet inkomensvoorzieningen oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers);
- IOAZ (Wet inkomensvoorzieningen oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen);
- kosten van levensonderhoud uit het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen (Bbz 2004);
- kosten levensonderhoud voor startende ondernemers uit Bbz 2004.

Tot deze functie behoren niet de (tijdelijke) vormen van loonkostensubsidie uit het gebundeld re-integratie budget (zie functie 623, Re-integratie- en participatievoorzieningen Participatiewet)

Functie 611 Sociale Werkvoorziening

Tot deze functie behoren uitsluitend voorzieningen die betrekking hebben op de sociale werkvoorziening. Per 2015 wordt de instroom in de Wsw gesloten. Deze functie heeft dus alleen betrekking op de bestaande gevallen.

- bestaande sociale werkvoorziening (industriële werkverbanden, cultuur- en civieltechnische werkverbanden, administratieve werkverbanden);
- reeds bestaande Wsw-dienstbetrekkingen en begeleid werken dienstbetrekkingen.

Tot deze functie behoren niet:

- werkgelegenheidsinitiatieven en werkgelegenheidsprojecten (zie 623 Re-integratie- en participatievoorzieningen Participatiewet).

Functie 613 Overige sociale zekerheidsregelingen vanuit het Rijk

Tot deze functie behoren de overige sociale zekerheidsregelingen, die niet onder een van de andere genoemde functies kunnen worden verantwoord. Het gaat hier bijvoorbeeld om eenmalige uitkeringen aan minima en de rijksbijdrage daarin.

Kernwoorden bij deze functie zijn:

- sociale zekerheidsregelingen;
- eenmalige uitkeringen voor minima.

Functie 614 Gemeentelijk armoede- en schuldenbeleid

Tot deze functie behoren de baten en lasten in verband met het gemeentelijk armoede- en schuldenbeleid zoals de bijzondere bijstand en, de kwijtscheldingen lokale belastingen, schuldhulpverlening en dergelijke.

- bijzondere bijstand;
- individuele inkomenstoeslag;
- individuele studietoeslag;
- meerkosten beperking of chronische ziekte;
- kwijtscheldingen gemeentelijke belastingen;
- kwijtscheldingen reinigingsrechten, afvalstoffenheffing en rioolrechten;
- stadspassen en korting op musea, sportclubs, bibliotheek e.d. in het kader van het minimabeleid;
- schuldhulpverlening.

Tot deze functie behoren niet:

- de voor minima bedoelde eenmalige uitkeringen vanuit sociale zekerheidsregelingen (zie functie 613);
- de baten en lasten die betrekking hebben op de Wmo (zie functies 661 en verder).

Functie 621 Vreemdelingen

Kernwoorden bij deze functie zijn:

- integratie van etnische minderheden;
- vreemdelingenwet;
- VVTV en ROA (voor zover nog van toepassing).

Tot deze functie behoort niet de inburgering oudkomers (zie functie 623).

Functie 623 Re-integratie- en participatievoorzieningen Participatiewet

Deze functie bevat de lasten van het totaal van de re-integratie- en participatievoorzieningen die gemeenten inzetten op grond van de Participatiewet.

- re-integratie-instrumenten, waaronder Work First, proefplaatsing, participatieplaatsen, vrijwilligerswerk/ sociale activering, detacheringsbanen, scholing, duale trajecten; Erkenning van Verworven Competenties (EVC), ondersteuning bij starten van een eigen bedrijf, bepaalde vormen van tijdelijke loonkostensubsidie (voor zover ingezet als re-integratie-instrument);
- stimuleringsmaatregelen, waaronder Inkomensvrijlating, Stimuleringspremies, Vrijlating onkosten vergoeding vrijwilligerswerk, Onkostenvergoedingen, No-riskpolis;
- voorzieningen, waaronder Jobcoach, begeleiding Werkvoorzieningen zoals: werkplekaanpassingen, vervoersvoorzieningen, doventolk, braileregels, aangepaste rolstoel etc.;
- loonwaardebepaling;
- inburgering (WI) (voorheen onderdeel van functie 621 Vreemdelingen) cursus Nederlands;
- voorzieningen ter voorbereiding van een zelfstandig bestaan als startend ondernemer en ter begeleiding van startende ondernemers uit het Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz);
- beschut werk.

Tot deze functie behoren niet:

- de baten en lasten voor de Wet sociale werkvoorziening (zie functie 611 Sociale werkvoorziening).
- de meer permanente vorm van loonkosten subsidie voor mensen met een arbeidsbeperking die uit het inkomensdeel van de Participatie wordt gefinancierd. (zie functie 610, Bijstandverlening en inkomensvoorzieningen- en subsidies)

Functie 641 Tehuizen

Tot deze functie behoren de baten en lasten die betrekking hebben op de volgende vormen van huisvesting voor specifieke doelgroepen:

- tehuizen voor lichamelijk en / of zintuiglijk gehandicapten (geen medische behandeling);
- tehuizen, anders dan voor gehandicapten;
- sociale kindertehuizen;
- internaten;
- tehuizen voor daklozen;
- militaire tehuizen;
- zeemanshuizen;
- bejaardenoorden.

Functie 650 Kinderdagopvang

Kernwoorden hierbij zijn:

- kinderdagverblijven;
- peuterspeelzalen;
- buitenschoolse opvang (waaronder de Regeling kinderopvang en buitenschoolse opvang alleenstaande ouders).

Tot deze functie behoren niet de baten en lasten voor de kinderopvang voor het eigen gemeentelijk personeel.

Functie 661 Maatwerkvoorzieningen Natura materieel Wmo

Deze functie bevat de materiële maatwerkvoorzieningen (iets wat je kunt beetpakken of aanraken) die door de gemeente zijn gecontracteerd. Aan deze lasten ligt een beschikking ten grondslag.

- huisautomatisering (domotica);
- woningaanpassingen;
- hulpmiddelen;
- overige voorzieningen gehandicapten.

Tot deze functie behoren niet:

Eigen bijdragen maatwerkvoorzieningen Wmo (zie functie 667)

Functie 662 Maatwerkvoorzieningen Natura immaterieel Wmo

Onder deze functie vallen de immateriële maatwerkvoorzieningen (iets wat je niet kunt beetpakken of aanraken) die door de gemeente zijn gecontracteerd. Hierbij moet gedacht worden aan huishoudelijke hulp, begeleiding, respijtzorg, vervoer en dagbesteding. Ook hier geldt dat er een beschikking ten grondslag ligt aan de uitgaven. Aanvullend worden hier de financiële tegemoetkomingen geboekt op grond van artikel 2.1.7 Wmo 2015, ook als deze zonder beschikking worden verstrekt bijvoorbeeld in de vorm van een forfaitaire bijdrage.

- begeleiding;
- huishoudelijke hulp;
- respijtzorg;
- dagbesteding;
- vervoer;
- financiële tegemoetkoming op grond van artikel 2.1.7 Wmo.

Tot deze functie behoort niet: Eigen bijdragen maatwerkvoorzieningen Wmo (zie functie 667).

Functie 663 Opvang en beschermd wonen Wmo

Deze functie omvat alle baten en lasten die worden gedaan voor opvang en beschermd wonen. De financiering hiervan loopt via centrumgemeenten. Dit gaat om bijvoorbeeld maatschappelijke opvang, vrouwenopvang, huiselijk geweld, beschermd wonen en programma's omtrent verslaving. Het gaat bij deze functie ook om de maatwerkvoorzieningen die aan de cliënten die in deze voorzieningen verblijven worden verstrekt. De baten en lasten van deze maatwerkvoorzieningen worden op deze functie geboekt. Het is niet de bedoeling deze te boeken op de functies voor de (im)materiële maatwerkvoorzieningen Wmo. Eventuele bekostigingsafspraken tussen centrumgemeente en omliggende gemeenten worden geboekt ten laste of ten gunste van deze functie.

- verslaving;
- opvang;
- inloopfunctie GGZ;
- maatschappelijke opvang;
- vrouwen opvang/huiselijk geweld;
- beschermd wonen.

Tot deze functie behoort niet:

Eigen bijdragen opvang en beschermd wonen Wmo (zie functie 667).

Functie 667 Eigen bijdragen maatwerkvoorzieningen en opvang Wmo

Deze functie omvat alle eigen bijdragen op grond van de Wmo 2015 behalve de eigen bijdragen voor de algemene voorzieningen Wmo en Jeugd (zie 677). De eigen bijdragen voor de Wmo-maatvoorzieningen waaronder beschermd wonen worden geïnd door het CAK. Voor opvang kan een gemeente er ook voor kiezen de inning en vaststelling van de eigen bijdragen door een andere instantie te laten uitvoeren.

- eigen bijdragen PGB Wmo;
- eigen bijdragen maatwerkvoorzieningen natura materieel Wmo;
- eigen bijdragen maatwerkvoorzieningen natura immaterieel Wmo;
- eigen bijdragen opvang en beschermd wonen Wmo.

Functie 670 Algemene voorzieningen Wmo en Jeugd

Onder deze functie vallen de algemene voorzieningen op grond van de Wmo 2015 en de Jeugdwet. Algemene voorzieningen zijn toegankelijk zonder beschikking van de gemeente, waarmee deze voorziening zich onderscheidt van de maatwerkvoorzieningen. Het gaat hier om de voorzieningen die voor iedereen (inclusief Jeugd) toegankelijk zijn. Bijvoorbeeld de buurt- en clubhuizen, sociaal-cultureel werk, sociale samenhang, maaltijdservice, welzijnsactiviteiten etc. Sommige gemeenten verstrekken vouchers zoals waardebonnen, kortingspassen etc. die toegang geven tot het gebruik van een algemene voorziening. Dergelijke vouchers worden geboekt op deze functie.

- huishoudelijke ondersteuning (zonder beschikking);
- sociaal en cultureel werk;
- buurt- en clubhuizen;
- ondersteuning vrijwilligers en informele zorg;
- sociale samenhang/wijkopbouw;
- diensten en ruimten voor mensen met een beperking;
- algemeen maatschappelijk werk;
- preventie (bijv. eenzaamheidsbestrijding);
- collectief vervoer;
- toegankelijkheid voorzieningen (inclusie);
- welzijnsbeleid;
- vouchers die toegang geven tot algemene voorzieningen.

Tot deze functie behoort niet:

eigen bijdragen algemene voorzieningen Wmo en Jeugd (zie functie 677).

Functie 671 Eerstelijnsloket Wmo en Jeugd

Op deze functie staat de loketvoorziening, bijvoorbeeld in de vorm van een (sociaal) wijkteam, dat zonder indicatie ingezet of gebruikt kan worden. Deze functie is een verbijzondering van de functie Algemene voorzieningen Wmo en Jeugd. De dienstverlening van dit gemeentelijke loket betreft onder meer informatieverstrekking, keukentafelgesprekken, advisering, cliëntondersteuning, preventie, vroegsignalering, doorverwijzing (toegang) e.d. Alle activiteiten gericht op het identificeren van de eigen kracht of het geleiden naar de juiste ondersteuning, worden op deze functie geboekt. Onder de functie Eerstelijnsloket Wmo en Jeugd vallen ook de gemeentelijke (uitvoerings) lasten om te komen tot een besluit over de toekenning van een individuele- of maatwerkvoorziening. Gemeentelijke (uitvoerings-) lasten voor de productie van algemene-, individuele- of maatwerkvoorzieningen worden toegerekend aan de verschillende functies waarop deze specifieke voorzieningen staan.

- voorlichting;
- advisering;
- cliëntondersteuning;
- toegang;
- preventie;
- vroegsignalering.

Functie 672 PGB Wmo en Jeugd

Op deze functie staan alle PGB's (persoonsgebonden budgetten) die worden verstrekt op grond van de Wmo 2015 en de Jeugdwet. Cliënten kunnen met een door de gemeente verstrekte PGB zelf de maatwerkvoorziening inkopen. De administratieve uitvoering van het PGB wordt gedaan door de Sociale Verzekeringsbank.

Kernwoorden bij deze functie zijn:

- PGB Wmo;
- PGB Jeugd.

Tot deze functie behoren niet:

- vouchers die toegang geven tot algemene voorzieningen (zie functie 670 Algemene voorzieningen Wmo en Jeugd);
- eigen bijdragen maatwerkvoorzieningen Wmo (zie functie 667);
- ouderbijdragen voor individuele voorzieningen PGB Jeugd (zie functie 687).

Functie 677 Eigen bijdragen algemene voorzieningen Wmo en Jeugd

Op deze functie worden de eigen bijdragen geboekt die verband houden met de vermogens- en inkomensafhankelijke eigen bijdragen die gevraagd kunnen worden voor algemene voorzieningen, bijvoorbeeld voor het gebruik van de buurtbus.

- eigen bijdragen algemene voorzieningen.

Functie 682 Individuele voorzieningen Natura Jeugd

Deze functie bevat de individuele voorzieningen in natura. Het betreft hier alle vormen van jeugdhulp die door de gemeente als individuele voorziening worden aangemerkt. Dit zijn vormen van jeugd- en opvoedhulp, jeugd-GGZ, jeugdzorg aan verstandelijk beperkten, begeleiding, persoonlijke verzorging en kortdurend verblijf voor de doelgroep 18- en jeugdzorg-plus (gesloten jeugdhulp). Een individuele voorziening heeft vaak betrekking op meer gespecialiseerde zorg. De gemeente bepaalt zelf welke hulp vrij toegankelijk is en welke niet. Voor de niet vrij toegankelijke vormen van ondersteuning zal eerst beoordeeld moeten worden of de jeugdige of zijn ouders deze ondersteuning daadwerkelijk nodig hebben. Deze niet vrij toegankelijke voorzieningen veronderstellen altijd een verleningsbeslissing op basis van een beoordeling door de gemeente van de persoonlijke situatie en behoeften van de aanvrager.

- begeleiding (18-);
- jeugd GGZ-zorg;
- jeugd en opvoedhulp;
- jeugd VB-zorg;
- vervoer (18-);
- persoonlijke verzorging (18-);
- kortdurende verblijf (18-).

Tot deze functie behoort niet:

ouderbijdragen voor individuele voorzieningen Jeugd (zie functie 687);

Functie 683 Veiligheid, jeugdreclassering en opvang jeugd

Deze functie omvat alle baten en lasten die worden gedaan om de veiligheid van het kind te verbeteren en voor opvang van de doelgroep 18-.

De lasten om de veiligheid van het kind te verbeteren betreffen de aanpak kindermishandeling (de huidige functie Advies- en meldpunten kindermishandeling (AMK's)) en kinderschermingsmaatregelen (door de gecertificeerde instelling). De jeugdreclassering (ook door de gecertificeerde instelling) is een taak waarbij de zorg vaak wordt verleend op last van de rechter. De financiering van de voorgaande taken loopt via alle gemeenten.

Dit is anders bij de taken maatschappelijke opvang, huiselijk geweld, beschermd wonen en programma's omtrent verslaving voor zover het de doelgroep 18- betreft. De financiering van deze opvangtaken loopt via centrumgemeenten. Eventuele bekostigingsafspraken tussen centrumgemeente en omliggende gemeenten worden geboekt ten laste of ten gunste van deze functie. Het gaat bij deze opvangtaken ook om de individuele voorzieningen die aan de cliënten die in deze voorzieningen verblijven worden verstrekt. De baten en lasten van deze individuele voorzieningen worden op deze functie geboekt. Het is niet de bedoeling deze te boeken op de functies voor de individuele voorzieningen Jeugd.

Kernwoorden zijn:

- kindbeschermingsmaatregelen jeugdreclassering;
- aanpak kindermishandeling;
- opvang (18-);
- vrouwenopvang/huiselijk geweld (18-);
- beschermd wonen (18-);
- verslaving (18-).

Tot deze functie behoort niet:

Ouderbijdragen voor opvang Jeugd (zie functie 687).

Functie 687 Ouderbijdragen individuele voorzieningen en opvang Jeugd

Deze functie omvat alle ouderbijdragen die worden geïnd door het CAK op het gebied van individuele voorzieningen en opvang jeugd.

- ouderbijdragen individuele voorzieningen PGB Jeugd;
- ouderbijdragen individuele voorzieningen natura Jeugd;
- ouderbijdragen opvang Jeugd.

Hoofdfunctie 7 Volksgezondheid en milieu

Functie 711 Ambulancevervoer

Kernwoorden hierbij zijn:

- exploitatie van de gemeentelijke ambulancedienst/ziekenvervoer;
- bijdragen aan derden voor deze voorziening.

Functie 712 Verpleeginrichtingen

Tot deze functie behoren de baten en lasten die betrekking hebben op:

- ziekenhuizen (exploitatiebijdragen);
- psychiatrische ziekenhuizen;
- sanatoria;
- kraaminrichtingen;
- erkende verpleegtehuizen;
- revalidatiecentra;
- inrichtingen voor zwakzinnigen;
- verpleegafdeling van openlucht- en buitenscholen.

Tot deze functie worden niet gerekend de betalingen aan ziekenhuizen voor het beschikbaar houden van verpleegruimte ten behoeve van de isolering wegens epidemische en besmettelijke ziekten (zie functie 714).

Functie 714 Openbare gezondheidszorg

Tot deze functie behoren de baten en lasten die betrekking hebben op de openbare gezondheidszorg volgens de Wet Publieke Gezondheid (WPG), exclusief het binnen de WPG onderscheiden onderdeel Jeugdgezondheidszorg (zie functies 715 en 716)

Kernwoorden bij deze functie zijn:

- epidemiologie;
- bewaken van gezondheidsaspecten in bestuurlijke beslissingen;
- preventieprogramma's;
- medisch-milieukundige zorg;
- technische hygiënezorg;
- openbare geestelijke gezondheidszorg;
- infectieziektebestrijding;
- gemeentelijke gezondheidsdiensten;
- project Jeugd en Alcohol.

Functie 715 Centra voor jeugd en gezin (jeugdgezondheidszorg) (uniform deel)

Tot deze functie behoren de baten en lasten die betrekking hebben op de jeugdgezondheidszorg zoals onderscheiden binnen de Wet Publieke Gezondheid (WPG) en het Besluit jeugdgezondheidszorg.

Kernbegrippen bij deze functie zijn:

- monitoring en signalering ontwikkeling gezondheid jeugdigen;
- plannen en organiseren zorgbehoefte;
- screenings en vaccinaties;
- voorlichting, advies, instructie en begeleiding;
- jeugdgezondheidszorg van de CJG's.

Functie 721 Afvalverwijdering en -verwerking

Tot deze functie behoren de baten en lasten die betrekking hebben op afvalverwijdering- en verwerking, exclusief de baten vanuit de reinigingsrechten en de afvalstoffenheffing (zie functie 725).

Kernwoorden bij deze functie zijn:

- vuilophaal en afvoer;
- reinigingsdienst;
- vuilverwerking;
- compostbedrijf;
- vuilverbranding;
- gecontroleerd storten;
- recycling chemische stoffen;
- scheidingsinstallaties;
- lasten heffing en invordering reinigingsrechten en afvalstoffenheffing.

Functie 722 Riolering

Tot deze functie behoren de baten en lasten die betrekking hebben op de riolering, het grondwaterbeheer en de afvoer van regenwater, exclusief de baten uit de rioolheffing.

Met ingang van het begrotingsjaar 2015 is voor gemeenten de mogelijkheid vervallen om de lasten voor de inzameling en het transport van huishoudelijk- en bedrijfsafvalwater, de lasten voor de inzameling en verwerking van afvloeiend hemelwater en de lasten van het grondwaterbeheer op aparte rioleringsfuncties te verantwoorden. Alle lasten met betrekking tot de rioleringstaken, ook in geval van een gescheiden rioolstelsel, worden op deze functie verwacht.

Kernwoorden bij deze functie zijn:

- riolen en rioolgemalen;
- afvalwaterleidingen;
- bestrijding verontreiniging oppervlaktewater;
- rioolwaterzuivering;
- lasten heffing en invordering rioolheffing;
- hemelwater afvoer;
- grondwater beheer.

Functie 723 Milieubeheer

Kernwoorden bij deze functie zijn:

- de bescherming en de sanering van de kwaliteit van de bodem en de atmosfeer;
- de beheersing van geluidshinder;
- bescherming tegen straling en dergelijke;
- verplaatsing van milieuhinderlijke bedrijven;
- ongediertebestrijding;
- RUD, Regionale Uitvoeringsdiensten.

Functie 724 Lijkbezorging

Kernwoorden bij deze functie zijn:

- begraafplaatsen; crematoria;
- rouwkamers;
- de zorg voor graven van gesneuvelde militairen;
- vergoedingen aan kerkgenootschappen wegens het gemis van het recht om in een kerk begraven te worden;
- legaten voor het onderhoud van graven;

Niet inbegrepen zijn de baten uit de begraafplaatsrechten (zie functie 732).

Functie 725 Baten reinigingsrechten en afvalstoffenheffing

Tot deze functie behoren de baten vanuit de reinigingsrechten en de afvalstoffenheffing die respectievelijk verband houden met artikel 229 van de Gemeentewet en artikel 15.33 Wet milieubeheer.

Kernbegrippen bij deze functie wat betreft de reinigingsrechten zijn:

- heffing op grond van feitelijk gebruik dan wel genot;
- maximale kostendekkendheid;
- individueel bewezen diensten;
- kostenverhaal (publiek of privaatrechtelijk).

Kernbegrippen voor deze functie wat betreft afvalstoffenheffing zijn:

- verplichting tot het inzamelen van huishoudelijk afval;
- voor heffing geen vereiste van feitelijk gebruik. De verrekeningen van de lasten van de kwijtscheldingen van de reinigingsrechten of de afvalstoffenheffing worden niet onder deze functie geboekt, maar onder functie 614.

Functie 726 Baten rioolheffing

Tot deze functie behoren de baten vanuit de rioolheffing.

Met ingang van het begrotingsjaar 2015 is voor gemeenten de mogelijkheid vervallen om de baten voor de inzameling en het transport van huishoudelijk- en bedrijfsafvalwater, de baten voor de inzameling en verwerking van afvloeiend hemelwater en de tot het grondwater te treffen maatregelen op aparte rioleringsfuncties te verantwoorden. Alle baten rioolheffing, ook in geval van een gescheiden rioolstelsel, worden op deze functie verwacht.

Kernbegrippen bij deze functie zijn:

- artikel 229, eerste lid, onderdeel a en b, van de Gemeentewet;
- rioolheffing huishoudelijk afvalwater;
- rioolheffing bedrijfsafvalwater;
- rioolheffing maatregelen grondwater;
- rioolheffing inzameling en verwerking afvloeiend hemelwater.

De verrekeningen van de lasten van de kwijtscheldingen van de rioolrechten worden niet onder deze functie geboekt, maar onder functie 614.

Functie 732 Baten begraafplaatsrechten

Tot deze functie behoren de baten vanuit de begraafplaatsrechten.

Kernwoorden bij deze functie zijn:

- begrafenisrechten;
- grafrechten;
- afkoopsommen onderhoud graven.

Hoofdfunctie 8 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

Functie 810 Ruimtelijke ordening

Kernwoorden bij deze functie zijn:

- structuurplannen;
- bestemmingsplannen.

Tot deze functie behoren de baten en lasten die betrekking hebben op structuur- en bestemmingsplannen, voor zover niet behorend tot de bouwgrondexploitatie (zie functie 830).

Functie 820 Woningexploitatie / woningbouw

Kernwoorden bij deze functie zijn:

- woningexploitatie;
- studentenflats;
- woningbouw;
- woningverbetering, niet in het kader van de Wmo;
- besluit geldelijke steun volkshuisvesting.

Tot deze functie behoren niet de baten en lasten die betrekking hebben op woningverbetering in het kader van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo, zie functie 661).

Functie 821 Stads- en dorpsvernieuwing

Tot deze functie behoren niet de baten en lasten die betrekking hebben op vernieuwingsactiviteiten in het kader van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo, zie functie 661).

Kernwoorden bij deze functie zijn:

- stads- en dorpsvernieuwing, wet Stedelijke vernieuwing;
- opstellen van plannen, algemene voorbereiding en bijdragen in bouwgrondexploitatie van stads- en dorpsvernieuwingcomplexen;
- historische gebouwen, beschermde stads- en dorpsgezichten, molens, carillons, kerkorgels, luidklokken, stadsbeiaardier. Voorheen, tot 2015, functie 541.

Functie 822 Overige volkshuisvesting

Kernwoorden bij deze functie zijn:

- bouw-, woning- en welstandstoezicht;
- gemeentelijke diensten voor bouw-, woning- en welstandstoezicht (schoonheidscommissies);
- uitvoering van de Woningwet;
- brandpreventie van woningen;
- verdeling van woonruimte;
- woningvordering;
- doorstroming;
- uitvoering Huisvestingswet;
- woningruilcentrale;
- woonschepen en woonhavens;
- woonwagens en woonwagencentra;
- woningtelling;
- bouwspaarkassen en -fondsen;
- vangnetregeling huursubsidie;
- huisuitzetting (alle kosten);
- leges woonruimteverdeling;
- BAG (Basisregistraties Adressen Gebouwen);
- omgevingsvergunning (aanlegvergunning, sloopvergunning, splitsingsvergunning en woonvergunning)

Tot deze functie behoren niet:

- de baten en lasten die betrekking hebben op volkshuisvestingsactiviteiten in het kader van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo, zie functie 661).
- de baten vanuit leges voor bouwvergunningen (zie hiervoor functie 823).

Functie 823 Bouwvergunningen (Omgevingsvergunning)

Kernwoorden bij deze functie zijn:

- leges bouwvergunningen (omgevingsvergunning);
- leges welstandstoezicht.

Functie 830 Bouwgrondexploitatie

Tot deze functie behoren activiteiten waarbij ruwe onbebouwde gronden dan wel voor sanering en reconstructie bestemde gronden onder aanwending van arbeid, materialen en kapitaalgoederen omgevormd worden tot een gevarieerde hoeveelheid aan derden te verkopen dan wel in erfpacht uit te geven bouwterreinen, terwijl daarbij straten, pleinen, plantsoenen en rioleringen in de regel om niet in beheer en onderhoud worden genomen.

Kernwoorden bij deze functie zijn:

- grondverwerving;
- bouwrijp maken;
- woonrijp maken;
- financieringskosten en administratiekosten voor bouwgrondexploitaties;
- bovenwijkse voorzieningen;
- structuur- en bestemmingsplannen (voor zover betrekking hebbend op bouwgrondexploitatie);
- acquisitiekosten (met het oog op te verkopen percelen);
- erfpacht.

Hoofdfunctie 9 Financiering en algemene dekkingsmiddelen

Functie 911 Geldleningen en uitzettingen korter dan 1 jaar

Tot deze functie behoren met name die activiteiten die verband houden de treasuryfunctie. Het betreft dan met name de baten gerelateerd aan de uitzettingen en leningen met een looptijd korter dan één jaar die verband houden met de kortlopende financiering van de begroting.

Kernwoorden bij deze functie zijn:

- ontvangen rente uitzettingen met een looptijd korter dan één jaar;
- kosten derivaten waarvan de onderliggende schuldtitel een looptijd heeft korter dan één jaar.

Functie 913 Overige financiële middelen

Tot deze functie behoren de baten en lasten die niet onder een andere functie ondergebracht kunnen worden en / of toegerekend kunnen worden.

Kernwoorden bij deze functie zijn:

- aandelen en daaraan verbonden dividenden; indien het dividend afkomstig is van een voormalige publieke taak, dient het dividend onder de desbetreffende functie te worden opgenomen.
Bijvoorbeeld het dividend van nutsbedrijven valt onder functie 330;
- opbrengsten gemeentelijke eigendommen, bijvoorbeeld niet voor de openbare dienst;
- schenkingen en legaten.

Functie 914 Geldleningen en uitzettingen langer of gelijk aan 1 jaar

Tot deze functie behoren met name die activiteiten die verband houden met de treasuryfunctie, c.q. met de baten en lasten gerelateerd aan de activiteiten verbonden aan de uitzettingen en leningen met een looptijd vanaf één jaar. De betaalde rente van langlopende leningen bij derden wordt niet onder deze functie geboekt, maar worden aan de desbetreffende functies toegerekend (via de omslagrente). Tot deze functie behoren ook de baten die verband houden met de bespaarde rente door interne financiering via de reserves en voorzieningen, ook -uit pragmatische overwegingen- indien de reserves en voorzieningen gebruikt worden voor financiering korter dan een jaar.

Kernwoorden bij deze functie zijn:

- ontvangen rente van uitzettingen met een looptijd van of langer dan één jaar;
- (dis)agio leningen met een looptijd langer van of langer dan één jaar;
- baten bespaarde rente (interne financiering);
- kosten van bewaargeving;
- kosten derivaten met onderliggende schuldtitels met een looptijd van of langer dan één jaar.

Leningen/garanties met een looptijd langer dan één jaar uit hoofde van de publieke functie aan derden zoals woningbouwcorporaties of sportinstellingen hebben geen relatie met deze functie. De baten en lasten die daaraan verbonden zijn, worden geboekt onder de desbetreffende functie waar die publieke taak onder valt. Dit geldt ook voor - uit hoofde van de publieke taak - aandelen, daaraan verbonden dividenden en baten en lasten voor het aanhouden van die aandelen in bijvoorbeeld nutsbedrijven en de Bank Nederlandse Gemeenten. Deze vallen respectievelijk onder de functie Nutsbedrijven (functie 330) en onder de functie 913, daar hiervoor geen geschikte functie is.

Functie 921 Uitkeringen gemeentefonds

Op deze functie staan de uitkeringen uit het gemeentefonds. Het betreft de algemene uitkering, de integratie-uitkeringen, de decentralisatie-uitkeringen en de uitkeringen uit hoofde van artikel 12 van de Financiële-verhoudingswet. Uitkeringen die niet tot de bovengenoemde behoren, zoals de specifieke uitkeringen, worden geboekt op de functie van het beleidsterrein waarop de specifieke uitkering betrekking heeft. Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves en voorzieningen behoren niet tot functie 921. De reservemutaties worden op functie 980. De mutaties in de voorzieningen worden op de functie geboekt waarop de voorziening is/wordt getroffen

- Algemene uitkering;
- Integratie-uitkeringen;
- Decentralisatie-uitkeringen;
- Artikel 12-uitkering.

Tot deze functie behoort niet de Integratie-uitkering Sociaal domein, deze uitkering moet op functie 923 verantwoord worden.

Functie 922 Algemene baten en lasten

Kernbegrippen bij deze functie zijn onder meer:

- stelpost voor de geraamde bedragen voor de in het begrotingsjaar te verwachten loon- en prijsstijgingen voor zover deze niet functioneel zijn toegerekend;
- een geraamd bedrag ter dekking van niet voorziene uitgaven in het begrotingsjaar. Het gaat hier onder meer om het bedrag dat door de gemeenten wordt geraamd ter dekking van incidentele, niet voorziene, lasten;
- geraamde baten en lasten voortvloeiende uit beleidsveranderingen. Hieronder worden onder meer gerekend de stelposten nieuw beleid, intensivering bestaand beleid, ombuigingen dan wel nog te nemen bezuinigingsmaatregelen;
- overige baten en lasten waaronder verbeurd verklaarde waarborgsommen en gewetensgelden en opbrengsten.

Budgettaire voordelige effecten van structurele aard, verband houdende met het verwachte achterblijven van de feitelijke lasten bij de in de begroting beschikbaar gestelde bedragen (de zogenaamde onderuitputting) worden zoveel mogelijk, niet als inkomsten op functie 922, maar als lager geraamde uitgaven, functioneel verwerkt en toegelicht. De onder de kernbegrippen genoemde geraamde algemene uitgaven en inkomsten worden in de jaarrekening functioneel verantwoord.

Functie 923 Integratie-uitkering Sociaal domein

Op deze functie staat de integratie-uitkering Sociaal domein. Deze integratie-uitkering maakt deel uit van het gemeentefonds. Door afzondering van dit deel van het gemeentefonds is het mogelijk om de integratie-uitkering Sociaal domein in relatie tot de taken in het sociaal domein te monitoren. Onder de taken in het Sociaal domein worden de taken verstaan die in de Jeugdwet en de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 aan gemeenten zijn toegekend, alsmede de taak voor de gemeenten om participatievoorzieningen aan te bieden.

- Integratie-uitkering Sociaal domein.

Functie 930 Uitvoering Wet WOZ

Tot deze functie behoren de baten en lasten die betrekking hebben op de waardering van onroerende zaken in het kader van de Wet WOZ.

Kernbegrippen bij deze functie zijn:

- Wet waardering onroerende zaken;
- bijdragen Rijk en Waterschappen inzake de gemeentelijke uitvoering van de Wet WOZ.

Tot deze functie behoren niet de baten onroerende-zaakbelasting gebruikers (zie functie 931) of de baten onroerende-zaakbelasting eigenaren (zie functie 932). Ook niet tot deze functie behoren de lasten die betrekking hebben op de heffing en invordering van de onroerende-zaakbelasting (zie functie 940).

Functie 931 Baten onroerende-zaakbelasting gebruikers

Tot deze functie behoren de baten die verband houden met artikel 220, onderdeel a, van de Gemeentewet.

Kernwoorden bij deze functie zijn:

- gebruikersbelasting;
- onroerende zaken (niet-woningen);
- waarde in het economische verkeer van onroerende zaken;
- verplichte en facultatieve vrijstellingen.

De verrekening van kwijtscheldingen onroerende-zaakbelasting gebruikers worden niet onder deze functie geboekt, maar onder functie 614. Tot deze functie behoren niet de baten en lasten die betrekking hebben op de waardering van onroerende zaken in het kader van de Wet WOZ (zie functie 930).

Tot deze functie behoren ook niet de lasten die betrekking hebben op de heffing en invordering van de onroerende-zaakbelasting gebruikers (zie functie 940).

Functie 932 Baten onroerende-zaakbelasting eigenaren

Tot deze functie behoren de baten die verband houden met artikel 220, onderdeel 2, van de Gemeentewet.

Kernwoorden bij deze functie zijn:

- onroerende zaken (woningen en niet-woningen);
- eigenarenbelasting;
- waarde in het economische verkeer van onroerende zaken;
- verplichte en facultatieve vrijstellingen.

Tot deze functie behoren niet de baten en lasten die betrekking hebben op de waardering van onroerende zaken in het kader van de Wet WOZ (zie functie 930). Tot deze functie behoren ook niet de lasten die betrekking hebben op de heffing en invordering van de onroerende-zaakbelasting eigenaren (zie functie 940).

Functie 933 Baten roerende woon- en bedrijfsruimten

Onder deze functie vallen de baten die verband houden met artikel 221 van de Gemeentewet.

Kernwoorden bij deze functie zijn:

- roerende zaken (woningen en niet-woningen);
- gebruikers- en eigenaarsdeel;
- verplichte en facultatieve vrijstellingen.

Tot deze functie behoren niet de lasten die betrekking hebben op de heffing en invordering van de roerende-zaakbelasting (zie functie 940).

Functie 934 Baten baatbelasting

Tot deze functie behoren de baten die verband houden met artikel 222 van de Gemeentewet.

Kernwoorden bij deze functie zijn:

- genot van gebate onroerende zaken;
- kostenverhaal van maximaal 100%;
- tariefdifferentiatie;
- bekostigingsbesluit.

Tot deze functie behoren niet de lasten die betrekking hebben op de heffing en invordering van de baatbelasting (zie functie 940).

Functie 935 Baten forensenbelasting

Onder deze functie vallen de baten in relatie tot artikel 223 van de Gemeentewet.

Kernbegrippen bij deze functie zijn:

- slaapforensenbelasting en woonforensenbelasting;
- compensatie voor het gemis aan uitkering uit het gemeentefonds voor de forensen.

Tot deze functie behoren niet de lasten die betrekking hebben op de heffing en invordering van de forensenbelasting (zie functie 940).

Functie 936 Baten toeristenbelasting

Tot deze functie behoren de baten die verband houden met artikel 224 van de Gemeentewet.

Kernbegrippen bij deze functie zijn:

- toerisme;
- ‘gewone’ toeristenbelasting en watertoeristenbelasting.

Tot deze functie behoren niet de lasten die betrekking hebben op de heffing en invordering van de toeristenbelasting (zie functie 940).

Functie 937 Baten hondenbelasting

Tot deze functie behoren de baten die verband houden met artikel 226 van de Gemeentewet.

Kernbegrippen bij deze functie zijn:

- belastingheffing naar het aantal honden dat wordt gehouden;
- heffing ter zake van het houden van een hond.

Kwijtscheldingen op de hondenbelasting dienen niet op deze functie verrekend te worden. De baten dienen bruto geboekt te worden. De lasten die verband houden met de kwijtschelding hondenbelasting worden onder functie 614 gebracht.

Tot deze functie behoren niet de lasten die betrekking hebben op de heffing en invordering van de hondenbelasting (zie functie 940).

Functie 938 Baten reclamebelasting

Onder deze functie vallen de baten in relatie tot artikel 227 van de Gemeentewet.

Kernbegrippen bij deze functie zijn:

- heffing ter zake van openbare aankondigingen vanaf de openbare weg.

Tot deze functie behoren niet de lasten die betrekking hebben op de heffing en invordering van de belasting op openbare aankondigingen (zie functie 940).

Functie 939 Baten precariobelasting

Tot deze functie behoren de baten die verband houden met artikel 228 van de Gemeentewet.

Kernbegrippen bij deze functie zijn:

- heffing ter zake van het hebben van voorwerpen onder, op of boven voor openbare dienst bestemde grond.

Tot deze functie behoren niet de lasten die betrekking hebben op de heffing en invordering van de precariobelasting (zie functie 940).

Functie 940 Baten en lasten heffing en invordering gemeentelijke belastingen

Tot deze functie behoren de baten en lasten die betrekking hebben op de heffing en invordering van de onder de functies 931 tot en met 939 genoemde belastingen. Ook behoren tot deze functie de kosten die betrekking hebben op de afhandeling van bezwaar/beroepschriften en de kosten die gemaakt worden wanneer er in hoger beroep wordt gegaan.

Functie 960 Saldo van kostenplaatsen

Tot deze functie behoren de eventuele saldi van kostenplaatsen. Bij gebruik van voorcalculatorische tarieven kunnen namelijk aan het eind van het begrotingsjaar overschotten en tekorten blijken. Ook het saldo van de kostenplaats kapitaallasten behoort tot deze functie.

Functie 970 Saldo van de rekening van baten en lasten

Tot deze functie behoort het saldo van de rekening van baten en lasten. Dit is het saldo van de baten en de lasten op alle overige functies (het saldo van de functies binnen de hoofdfunctie 0 tot en met 9, exclusief de functies 970, 980 en 990).

In geval van een tekort wordt bij de begroting op functie 970 en / of 990 uitsluitend het tekort gepresenteerd in de dekking waarvan de gemeente in de begroting niet op enigerlei wijze heeft voorzien.

Functie 980 Mutaties reserves die verband houden met de hoofdfuncties 0 tot en met 9

Op deze functie worden alle onttrekkingen en toevoegingen aan de reserves geboekt die verband houden met functies 0 tot en met 960.

Functie 990 Resultaat van de rekening van baten en lasten

Tot deze functie behoort het saldo van de rekening van baten en lasten nadat het saldo van baten en lasten van functie 970 is gemuteerd op basis van de mutaties uit hoofde van functie 980.

Het saldo op deze functie dient via een aparte balanspost zichtbaar te zijn, zie artikel 42 van het Besluit begroting en verantwoording.

2a Toelichting Iv3-categoriën Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen

Lastencategorieën

Hoofdcategorie Lasten 0 Niet in te delen lasten

De bij de begroting niet onder de andere categorieën te rangschikken gemeentelijke lasten behoren tot de categorieën van groep 0.

Onvoorziene lasten

Tot de lastencategorie 0.0 behoren de op de begroting te ramen onvoorziene lasten. Daartoe worden ook gerekend de bedragen waarvan de aanwending afhankelijk is van nog nader te concretiseren beleidsvoornemens, alsmede de voorzieningen voor de in het dienstjaar te verwachten loon- en prijsstijgingen.

Hoofdcategorie Lasten 1 Salarissen en sociale lasten

Gemeentelijk dienstverband

De salarissen en sociale lasten zijn vergoedingen voor geleverde arbeid. In het algemeen is daarvan sprake wanneer er een dienstverband met de gemeente bestaat of heeft bestaan, zoals dit ook het geval is bij vrijwilligers van de brandweer en de in gemeentelijke werkverbanden geplaatste personen ingevolge de Wet sociale werkvoorziening. Een dergelijk verband wordt ook verondersteld als het gaat om vervulling van politieke ambten, zoals de wethouders en de overige leden van de gemeenteraad. Een dienstverband kan ook tijdelijk van aard zijn en / of een gedeelte van de normale werktijd opeisen (deeltijdarbeid). Dit kan het geval zijn bij arbeidscontractanten en bij werknemers die tewerk zijn gesteld ingevolge bijzondere regelingen en voorts vakantiewerkers, stagiairs en dergelijke. Een gemeentelijk dienstverband bestaat echter niet met het personeel van derden die voor de gemeenten diensten verrichten, zoals werknemers van ingenieurs- en adviesbureaus, het personeel van uitzendbureaus en zelfstandige gemeenschappelijke regelingen. Zij bestaat evenmin met personen met een vrij beroep, zoals artsen, accountants en architecten, voor zover zij niet in dienst van de gemeente zijn. De vergoedingen van door hen geleverde diensten behoren tot de lastencategorieën die tot de goederen- en dienstentransacties worden gerekend.

De categorie Salarissen en sociale lasten wordt ingedeeld in twee subcategorieën: loonbetalingen en sociale premies en sociale uitkeringen personeel.

1.1 Loonbetalingen en sociale premies

a. Loonbetalingen

Tot de loonbetalingen worden gerekend de betalingen en vergoedingen die het karakter hebben van het verstrekken van een inkomen voor de geleverde arbeid (voor alle categorieën met een “gemeentelijk dienstverband”, zie hierboven). Deze betalingen en vergoedingen bestaan vooral uit de reguliere maandelijkse lonen volgens de salarisschalen, vakantie-uitkeringen, eindejaarsuitkering, maar ook toelagen als overwerkvergoedingen, ambtstoelagen en diplomatoelagen. Ook kosten van de gemeente voor faciliteiten die gratis of tegen sterk gereduceerde prijs aan de werknemers beschikbaar worden gesteld en het karakter hebben van een aanvullend inkomen behoren hiertoe. Voorbeelden hiervan zijn: sportfaciliteiten, kinderopvang, nettobijdrage in de catering. Vergoeding van kosten die in het belang van de gemeente zijn gemaakt, behoren niet tot de categorie loonbetalingen (zie lastencategorie 3.4.3 B d) Voorbeelden zijn: dienstreizen, kledingtoelage, gereedschapstoelage, verplaatsingskosten).

b. Sociale premies

Tot de sociale lasten worden gerekend de door de gemeente betaalde premies aan pensioenfondsen en sociale verzekeringsinstellingen ten behoeve van haar huidig of voormalig personeel. Tot de premies sociale verzekering behoren niet de premies voor verzekeringen die zijn opgenomen onder lastencategorie 3.4.3 B c .

c. Verhaalde salarissen en sociale premies

Hieronder vallen de verhaalde salarissen, verhaalde premies pensioenfondsen en sociale verzekeringen en ontvangen vergoedingen voor vervoegd uitgetreden personeel en baten in verband met lonen en sociale premies van in gemeentelijke werkverbanden geplaatste personen ingevolge de Wet sociale werkvoorziening (negatieve last).

1.2 Sociale uitkeringen personeel

Tot de sociale uitkeringen personeel worden gerekend alle rechtstreeks (dus niet via premies aan sociale verzekeringsfondsen) door de gemeente aan (voormalige) werknemers en rechthebbenden van voormalig personeel uitbetaalde uitkeringen, zoals wachtgeld en pensioenen. Tot deze uitkeringen worden ook gerekend de sociale uitkeringen die in natura aan voormalig personeel worden verstrekt.

Hoofdcategorie Lasten 2. Rente en afschrijvingen

Naast de afschrijvingen omvat deze categorie de vergoeding die verschuldigd is in ruil voor de financieringsmiddelen die derden aan de gemeente beschikbaar gesteld hebben.

Deze categorie is te onderscheiden in de subcategorieën werkelijk betaalde rente, toegerekende rente en afschrijvingen.

2.1 Werkelijk betaalde rente

Tot deze subcategorie wordt gerekend de rente die verschuldigd is aan derden als gevolg van het aangaan van een financiële verplichting met die derde.

Tot deze financiële verplichtingen worden onder andere gerekend:

- lang en kortlopende leningen en daarmee vergelijkbare financieringen;
- deposito's;
- handelskredieten;
- financial lease.

In het geval in de gemeenterekening een bedrijf is geconsolideerd dat aan derden een winstuitkering verstrekt, wordt deze winstuitkering ook in de categorie opgenomen.

Tot deze subcategorie worden niet gerekend de onder de lastencategorieën 2.2, 3.4.3B e, 4.2.1, 5.6 en 6.0. genoemde lasten.

2.2 Toegerekende rente

Tot deze subcategorie worden gerekend de berekende bespaarde rente over de eigen financieringsmiddelen en de toegerekende rente over investeringen.

2.3 Afschrijvingen

Tot deze subcategorie behoren de normale of extra afschrijvingen op geactiveerde kapitaallasten.

Hoofdcategorie Lasten 3 Goederen en diensten

De categorieën van groep 3 geven de goederen- en dienstentransacties weer. Deze houden rechtstreeks verband met de aan- en verkoop van goederen en diensten, waarbij sprake moet zijn van een directe relatie tussen de betaling en de geleverde prestaties. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen de prestaties die worden geleverd door een private instelling of persoon enerzijds en een overheidsinstelling anderzijds. Tot de overheidsinstellingen behoren niet alleen de gemeenten, provincies, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen, maar ook stichtingen, verenigingen, bedrijven en andere instellingen die in hoofdzaak worden gefinancierd door de overheid en waarbij de overheid de mogelijkheid heeft om het algemene beleid of het programma te bepalen.

In het algemeen kan worden gesteld dat de aankoop van een goed of een dienst van de gemeente bij een private (niet-overheid) instelling of persoon, waarbij deze een direct aanwijsbare prestatie levert aan de gemeente ten behoeve van een gemeentelijke taak of ten behoeve het functioneren van het ambtelijk apparaat, tot categorie 3 behoort. Bijdragen in de lopende uitgaven of investeringen van een private instelling of persoon behoren daarentegen tot de overdrachten.

Zo wordt de uitbesteding van de vuilophaal aan een private onderneming als een aankoop van een dienst gezien. Er is sprake van een direct aanwijsbare prestatie en de afvalverwijdering behoort tot de gemeentelijke taken. Ook de uitbesteding van het onderhoud van de gemeentelijke sportvelden aan een private onderneming wordt als een aankoop van een dienst gezien. Ook hier is sprake van een directe relatie tussen de betaling en de geleverde prestatie (= het onderhoud). De subsidie aan een sportvereniging wordt daarentegen als een overdracht gezien. Tegenover de betaling staat geen direct aanwijsbare prestatie. Er is veelal sprake van een bijdrage in de lopende uitgaven, waar tegenover hoogstens een vrij algemene prestatie van de vereniging staat (= het aanbieden van een sportvoorziening).

De (betaling voor de) aankoop van een goed of dienst bij een andere overheid wordt daarentegen in het algemeen als een inkomenoverdracht dan wel kapitaaloverdracht beschouwd (zie groep 4). Alleen indien de aankoop bij een andere overheid geschiedt ten behoeve van het functioneren (van het apparaat) van de gemeente - de dienst of goed wordt in het productieproces van de gemeente verbruikt - én de aankoop zou ook bij een private instelling kunnen plaatsvinden, wordt de aankoop tot de goederen- en dienstentransacties gerekend.

Zo behoren de bijdragen van gemeenten aan musea en bibliotheken, beide onderdeel van de overheidssector, tot de overdrachten. Ook de uitbesteding van de vuilophaal of de sociale werkvoorziening aan een gemeenschappelijke regeling wordt tot de overdrachten gerekend. Indien een gemeente echter ten behoeve van haar ambtenaren een kantoorpand huurt van de provincie, is er sprake van een aankoop van een dienst. Er is weliswaar sprake van een transactie tussen twee overheden, maar de aankoop van de dienst (de huur van een pand) is ten behoeve van het functioneren (van het apparaat) van de gemeente én zou ook bij een private onderneming kunnen plaatsvinden. Hetzelfde geldt als een gemeenschappelijke regeling personeel inhuurt van een gemeente.

a. Aankoop van goederen en diensten

De met de aankoop en verkoop van goederen en diensten verband houdende bedragen dienen bruto te worden geraamd in het geval dat ruiling plaatsvindt. De bij aankoop verschuldigde, niet te verrekenen, omzetbelasting, invoerrechten en accijnzen worden tot die categorie gerekend waartoe de desbetreffende goederen en diensten behoren, ook al worden die kostprijsverhogende belastingen afzonderlijk betaald. Als de BTW kan worden verrekend met het BTW Compensatiefonds, wordt de aankoop exclusief BTW geregistreerd.

b. Contributies en donaties

In geval van contributies en donaties is er sprake van leveringen van diensten als de desbetreffende stichtingen en verenigingen prestaties leveren ten behoeve van het functioneren van het ambtelijk apparaat van de gemeente.

Daartoe worden gerekend:

- beroepsverenigingen, al dan niet specifiek voor gemeentelijke ambtenaren, zoals de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants;
- stichtingen en verenigingen, die op hun gebied relevante informatie verstrekken en waarop eventueel een beroep gedaan kan worden voor de door hen verleende diensten, zoals de K.N.A.C. / Wegenwacht, het Nederlands Normalisatie Instituut en de Stichting Bouwcentrum.

Tot de goederen- en dienstentransactie behoort echter niet de contributie aan de Vereniging van Nederlandse Gemeenten. Hoewel de VNG tot de overheidssector wordt gerekend en de contributie wordt gedaan ten behoeve van het functioneren (van het apparaat) van de gemeente, kan de dienst niet worden aangekocht bij een private instelling. De contributie aan de VNG wordt daarom tot de inkomensoverdrachten gerekend.

c. Onderhoud

Bij rubricering van de lasten ten behoeve van de exploitatie van en de investeringen in gemeentelijke objecten dient men onderscheid te maken tussen onderhoud en investeringen. Onderhoud heeft in het algemeen ten doel de waarde van een object in stand te houden. Het betreft het herstel van hetgeen een gevolg is van het normale slijtageproces. Wordt een object echter verwaarloosd, dan is groot onderhoud nodig om het weer in goede staat te brengen. De hieraan verbonden kosten worden als onderhoudskosten aangemerkt als min of meer de oude staat wordt hersteld. Indien sprake is van een duidelijke verbetering ten opzichte van de Ausgangssituatie, worden de volledige kosten als investeringen meegeteld (zie hierna onder d).

d. Investerings

Van investeringen is slechts sprake wanneer er een geheel nieuw vermogensobject tot stand komt of wanneer door toevoegingen, wijzigingen of verbeteringen de gebruiksduur en / of levensduur van een bestaand object belangrijk toeneemt.

e. Verbruik van voorraden

Het verbruik van geactiveerde voorraden wordt gerubriceerd met de desbetreffende lastencategorie waartoe de verbruikte goederen behoren (categorie 3.1, 3.3.3 of 3.4.3 A). De vermeerderingen van die voorraden door aankoop en de verminderingen door verbruik worden buiten de exploitatie gehouden en direct op de balanspost voorraden gemuteerd (alle met de categorie L3.3.3 dan wel B3.3.2).

3.0 Personeel van derden

Onder deze categorie worden uitsluitend gerangschikt de kosten van personeel van derden, die op basis van een tarief in rekening worden gebracht. Tot dit personeel worden onder andere gerekend degenen die beschikbaar worden gesteld door andere gemeenten, uitzendbureaus, advies- / ingenieursbureaus, sociale werkverbanden en voorts schoonmaak- en onderhoudspersoneel.

Als niet uitsluitend de arbeidskosten in rekening gebracht worden, maar een totaalbedrag voor arbeidskosten en materialen, wordt dit totaalbedrag tot de categorie 3.4.3 Aankopen niet duurzame goederen en diensten gerekend (onderdeel B.b).

3.1 Energie

Onder deze categorie vallen de kosten van het gemeentelijke energieverbruik en de aankoop van energie voor distributie aan verbruikers. Tot de energiedragers worden onder meer gerekend:

- aardgas / elektriciteit;
- huisbrandolie;
- benzine / autogasolie (diesel) / LPG motorbrandstof.

3.3 Duurzame zaken

Onder duurzame goederen vallen alle goederen die de gemeente duurzaam ten dienste staan. Dit wil zeggen dat de gebruiksduur ten minste een jaar moet zijn. Het criterium is dus de economische levensduur. Geen rol speelt de wijze waarop de gemeente de kosten dekt. Het maakt dus niet uit of de aanschaf in één keer wordt afgeschreven (ten laste van de exploitatie of ten laste van een reserve), of de aanschaf wordt geactiveerd en in een aantal termijnen wordt afgeschreven.

Hieronder vallen: kosten algemene plannen, aankoop grond en overige aankopen en uitbesteding duurzame goederen.

3.3.1 Kosten algemene plannen

Deze categorie is afgesplitst van het totaal van de duurzame goederen omdat dergelijke kosten volgens de Europese richtlijnen geen investeringen zijn, maar tot de verbruikte diensten worden gerekend. Het Europese investeringsbegrip omvat wel de kosten van voorbereiding en ontwerp die direct samenhangen met de investeringsprojecten die onder 3.3.3 worden meegeteld (wegen, gebouwen etc.).

Tot deze subcategorie behoren de kosten van derden voor het ontwerpen, vaststellen en herzien van algemene plannen zoals: structuurplannen, bestemmingsplannen en verkeerscirculatieplannen.

3.3.2 Aankoop gronden

Tot deze subcategorie behoren de koopsommen van gronden. Tot de koopsommen worden niet gerekend de kosten in verband met eigendomsoverdracht. Deze worden gerekend tot lastencategorie 3.3.3 (onderdeel b). Schadevergoedingen die onderdeel vormen van de koopsom, worden tot de kapitaaloverdrachten gerekend (zie L 4.3).

Indien de aankoop van onroerende zaken uit zowel grond als overige duurzame goederen bestaat, is de behandeling afhankelijk van de omstandigheden. Alleen als de omvang van elk van de twee componenten substantieel is en grond en opstallen afzonderlijk van belang zijn, dient de aankoop gesplitst te worden in deze twee subcategorieën. In de andere gevallen wordt de categorie gebruikt die slaat op het hoofddoel van de transactie. Bijkomende kosten worden toegerekend aan de subcategorie overige aankopen en uitbesteding duurzame goederen.

3.3.3 Overige aankopen en uitbesteding duurzame goederen

Deze subcategorie is onder te verdelen in de volgende rubrieken:

a. Onroerende zaken

Tot deze rubriek worden gerekend de koopsommen van bestaande gebouwen, water- en wegenbouwkundige werken en andere onroerende zaken. Tot deze rubriek worden ook gerekend onroerende zaken die zijn verkregen op basis van financial lease.

In gevallen waarbij ruiling plaatsvindt, dienen de aankoop- en verkoopsommen bruto te worden verantwoord.

Voor zover vergoedingen voor bedrijfs- en inkomensschade geen onderdeel vormen van de koopsommen worden deze tot de kapitaaloverdrachten gerekend (zie L 4.3).

b. Uitbestede investeringen

Hiertoe behoren de kosten van uitbesteding van investeringswerken of onderdelen daarvan, al dan niet in termijnen betaald. Daartoe worden ook gerekend de werken uitgevoerd door rijksdiensten en andere overheden en de werken waarvoor de gemeente "bouwheer" is en die na de totstandkoming aan derden worden overgedragen (verrekend middels een investeringsbijdrage van die derden). Investeringswerken omvatten niet alleen de werkzaamheden van aannemers, maar ook de voorbereiding, het ontwerp, de begeleiding tijdens de bouw, alsmede de kosten van de eigendomsoverdracht.

Tot de gemeentelijke investeringswerken worden onder meer gerekend:

- nieuwbouw van gebouwen, met inbegrip van de daartoe behorende installaties, parkeerterreinen, aan- en afritten en groenvoorzieningen;
- her- en verbouw en restauratie van bestaande gebouwen;
- aanleg of vervanging van verwarmings- en airconditioninginstallaties, liften, machines en andere installaties, welke aard- of nagelvast verbonden worden of zijn met bestaande gebouwen;
- aanleg van water- en wegebouwkundige werken, zoals (water)wegen en paden, dijken, havens, vaarten, kanalen, bruggen, duikers, sluizen, tunnels, viaducten en andere kunstwerken, afvoerputten, riolen, persleidingen, rioolgemalen en zuiveringsinstallaties, met inbegrip van de daartoe behorende machines en andere installaties, aan- en afritten en groenvoorzieningen;
- uitbreiding of verbetering van bestaande water- en wegebouwkundige werken;
- aanleg of vervanging van verkeerslichtinstallaties, remmings- en andere rivier- en kanaalwerken, bewegingswerken, machines en andere installaties welke aard- of nagelvast worden of zijn verbonden met water- en wegebouwkundige werken;
- aanleg en inrichting van terreinen voor opslag en berging, sportterreinen, vliegvelden, terreinen voor openluchtrecreatie, zoals plantsoenen, parken, hertenkampen, kinderboerderijen, kampeerterreinen en volkstuinen;
- werken in verband met de uitvoering van de Ontgrondingenwet;
- slopen van opstallen en kunstwerken, egaliseren van terreinen, dempen van kanalen en sloten en dergelijke werken, krotopruijing;
- de gekochte en in eigen beheer geproduceerde computerprogrammatuur;
- de aanschaf van inventaris bij ingebruikneming van accommodaties en van (reserve)onderdelen en hulpstukken bij aankoop van duurzame roerende zaken;
- onderzoekingen in eigen beheer of door derden.

c. Duurzame roerende zaken

Tot deze rubriek worden de duurzame roerende zaken die al dan niet zijn verkregen op basis van financial lease gerekend. Hier onder vallen onder andere:

- auto's, vaartuigen, rollend en varend materieel, fietsen en bromfietsen;
- meubilair, kantoormachines en andere inventarisstukken, stoffering;
- muziekinstrumenten, gymnastiektoestellen, materialen voor sportbeoefening;
- verkeerslichtinstallaties, tijdaanwijzers, parkeermeters;
- installaties, machines, werktuigen, apparatuur, instrumenten, gereedschappen;
- dieren;
- aankoop van objecten voor verzamelingen in musea.

3.4 Overige goederen en diensten

Samen met L 3.0 en L 3.1 slaat deze categorie op de goederen en diensten die worden verbruikt bij de voortbrenging van de gemeentelijke producten. Goederen die meer dan één jaar ten dienste staan van het productieproces vallen hierbuiten (zie L 3.3).

Deze categorie is onderverdeeld in de subcategorieën betaalde belastingen, betaalde pachten en erfpachten en aankopen niet duurzame goederen en diensten.

3.4.1 Betaalde belastingen

Deze subcategorie is ingevoerd, omdat in het Europese stelsel voor dergelijke betalingen geen sprake is van een directe relatie tussen de betaling en de levering van een dienst. Door het invoeren van deze subcategorie wordt het mogelijk om deze belastingen in de juiste Europese categorie in te delen.

In het algemeen betreft het hier de door overheden opgelegde aanslagen. Hiertoe worden uitsluitend gerekend:

- motorrijtuigenbelasting;
- heffing in verband met lozingen op rijkswateren;
- dijk- en polderlasten of waterschaplasten, zuiveringslasten, heffingen van het Bosschap;
- belastingen die door de gemeente worden geheven op haar eigen objecten, zoals de belasting op onroerende zaken en de rioolheffingen.

3.4.2 Betaalde pachten en erfpachten

Deze subcategorie heeft betrekking op de inkomens die eigenaren van grond, binnenwateren en rivieren ontvangen. In het Europese stelsel is in dit geval geen sprake van een dienst. Door het invoeren van deze subcategorie wordt het mogelijk om dit bestanddeel van inkomen uit vermogen in de juiste Europese categorie in te delen. De categorie omvat pachten, erfpachtcanons, precariorechten en recognities.

De huur van woningen en gebouwen behoort niet tot deze categorie. Hier is immers wel sprake van een dienst van de eigenaar aan de huurder. Deze huurbetalingen zijn onderdeel van L 3.4.3.B.b.

3.4.3 Aankopen niet duurzame goederen en diensten

Deze subcategorie is in te delen in twee rubrieken: goederen en diensten

A. Goederen

De tot deze rubriek behorende goederen kunnen worden ingedeeld in algemene benodigdheden, specifieke gebruiksgoederen en specifieke verbruiksgoederen.

a. Algemene benodigdheden

Kernwoorden zijn:

- bureau-, schrijf- en tekenbehoeften, materialen voor post- en archiefzaken, druk- en bindwerk, lichtdrukken en fotokopieën geleverd door derden;
- boeken, staatsbladen, traktatenbladen en kamerstukken, periodieken, tijdschriften en kranten, losbladige uitgaven, kaarten, statistieken, bloemen en planten, schilderijen en andere zaken ter verfraaiing van dienstvertrekken.

b. Specifieke kleine gebruiksgoederen

Tot de specifieke gebruiksgoederen worden gerekend de goederen die aangewend worden voor de uitvoering van specifieke taken. Hieronder vallen onder meer de navolgende voor meermalig gebruik bestemde goederen:

- kleine gereedschappen;
- dienst- en werkkleding, en uitrusting;
- servies- en glaswerk en andere gebruiksgoederen behorende tot de inventaris van kantines en laboratoria, linnengoed en andere benodigdheden voor nachtverblijf, verplegingsartikelen, leermiddelen;
- boeken, platen en kunstwerken voor uitleen, objecten voor verzamelingen van musea;
- noodvoorraden, brandkluis- en reddingsmiddelen;
- meubilair voor wegen, straten en pleinen, zoals: gemeente-, verkeers- en straatnaamborden, wegwijzers, openbare publicatieborden;

- onderdelen, hulpstukken en andere benodigdheden voor vervoermiddelen, rollend en varend materieel, installaties, machines, werktuigen, apparatuur, instrumenten, gereedschappen, zoals films, dia's en geluidsbanden voor audiovisuele apparatuur;
- de aankoop van geschenken, prijzen en medailles.

c. Specifieke verbruiksgoederen

De specifieke verbruiksgoederen betreffen materialen van meer specifieke aard, die in het productieproces opgaan en geen brandstoffen zijn (zie L 3.1). Hiertoe worden gerekend:

- voedingsmiddelen, dranken en tabaksartikelen;
- waterverbruik;
- genees- en verbandmiddelen, toiletbenodigdheden, reinigings- en ontsmettingsmiddelen;
- ammunitie, veevoeder en stro, chemicaliën, strooizand en zout, smeermiddelen en vetten;
- materialen voor: offset-, lichtdruk- en fotokopieerwerk, mechanische en automatische verwerking van gegevens, fotografische en dactyloscopische werkzaamheden, laboratoriumwerkzaamheden;
- kwekerijproducten, zoals planten, zaden en pootgoed, onkruidbestrijdingsmiddelen, meststoffen;
- bouwmaterialen, zoals asfalt, stenen, zand, cement, hout en betonijzer ten behoeve van werken, ook al worden deze dadelijk ter beschikking van een aannemer gesteld.

B. Diensten

De tot deze rubriek behorende diensten kunnen worden ingedeeld in uitbestede werkzaamheden, huren, verzekeringen, vergoedingen en overige diensten.

a. Uitbestede werkzaamheden

Tot de uitbestede werkzaamheden behoren onderhouds- en schoonmaakwerkzaamheden verricht door derden, waarin naast een vergoeding voor arbeidsloon ook verbruikt materiaal begrepen kan zijn. Genoemde werkzaamheden kunnen voorkomen bij:

- onroerende zaken, zoals: terreinen, gebouwen en water- en wegebouwkundige werken met de daarbij behorende installaties, te weten: verwarmings-, airconditioning-, elektrische, telefoon-, intercom- en andere telecommunicatie-installaties, bewegingswerken en liften;
- roerende zaken, zoals: kantoormachines, meubilair, stoffering, vervoermiddelen, rollend en varend materieel, installaties, machines, werktuigen, apparatuur, instrumenten, gereedschappen en dienstkleding;
- overige werkzaamheden, zoals: het reviseren van machines en motoren, het afvoeren van vuil van de secretarie en gemeentelijke diensten, het wassen van gordijnen, linnengoed en dienstkleding, het ontsmetten van onroerende en roerende zaken, voor rekening van derden uitbestede onderhoudswerken.

De kosten van uitzendkrachten vallen hier niet onder (zie L 3.0).

b. Huren

Onder huren worden ook verstaan de betaalde auteurs-, octrooi- en licentierechten, alsmede leasetermijnen voor operationele lease.

De betaalde huren hebben betrekking op:

- onroerende zaken, zoals: gebouwen en opstallen;
- roerende zaken, zoals: vervoermiddelen / rollend en varend materieel / machines / werktuigen / gereedschappen / apparatuur / instrumenten / schaft- en gereedschapswagens / zuurstof- en koolzuurcilinders / kantoormachines / vergoeding voor gebruik van eigen vervoermiddel, kleding of gereedschap.

Betaalde pachten en erfpachten behoren niet tot deze subcategorie maar tot L 3.4.2

c. Verzekeringen

Tot de door het verzekeringswezen verleende diensten behoren onder meer:

- verzekeringen tegen brand-, inbraak- en stormschade, glasschade, wettelijke aansprakelijkheid, fraude, reconstructieverzekering;
- vrijwillige (collectieve) verzekeringen tegen ongevallen;
- schadeverzekeringen van duurzame roerende zaken en in aanbouw zijnde onroerende zaken;
- transportverzekeringen, geldwaardeverzekeringen.

De betaalde premies aan pensioenfondsen en sociale verzekeringsinstellingen voor het huidige of voormalige personeel tot de sociale lasten worden gerekend (zie L 1.1).

d. Vergoedingen

Tot de vergoedingen behoren:

- vergoedingen aan leden van het dagelijks bestuur van een commissie, die geen raadslid zijn;
- presentiegeld en vergoeding van reis- en verblijfkosten voor reizen binnen de gemeente voor leden van commissies, die geen raadslid zijn;
- vergoeding van reis- en verblijfkosten aan raadsleden en aan leden van commissies, die geen raadslid zijn, voor reizen buiten het grondgebied van de gemeente;
- vergoeding van reis- en verblijfkosten aan het college van burgemeester en wethouders en aan het gemeentepersoneel voor de uitoefening van hun werkzaamheden (vergoeding voor het woon- werkverkeer wordt als loon beschouwd);
- vergoeding van reis- en verblijfkosten van sollicitanten, externe adviseurs en dergelijke;
- overige vergoedingen ingevolge het Verplaatsingskostenbesluit;
- vergoeding van studiekosten, van kosten huisaansluiting voor telefoon, abonnement en gesprekken, van schade aan persoonlijke eigendommen van het gemeentepersoneel.

e. Overige diensten

Tot de kosten van de overige diensten worden onder meer gerekend:

- de contributies en donaties aan stichtingen en verenigingen, die prestaties leveren ten behoeve van het functioneren van het ambtelijk apparaat van de gemeente, exclusief de instellingen die tot de overheidsinstellingen worden gerekend, zoals de VNG tot de overheidsinstellingen behoren niet alleen de gemeenten, provincies, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen, maar ook stichtingen, verenigingen, bedrijven en andere instellingen die in hoofdzaak worden gefinancierd door de overheid en waarbij de overheid de mogelijkheid heeft om het algemene beleid of het programma te bepalen.
- de kosten van diensten van taxateurs, notarissen, makelaars in onroerende zaken en overige tussenpersonen;
- proces- en gerechtskosten bij onteigeningsprocedures en rechtsgeschillen;
- andere honoraria van artsen, accountants, architecten (voor zover niet voor investeringswerken, zie L 3.3.3.b) en andere personen met een vrij beroep;
- de kosten van diensten van het bankwezen, zoals de provisie van geldleningen en de kosten van uitbetaling van aflosbare obligaties en vervallen rentecoupons;
- vergoeding voor het geven van onderwijs aan zieke kinderen, godsdienstonderwijs, spraakonderwijs, bijzondere schoolgymnastiek en het verzorgen van de centrale schoolbibliotheek;
- advertentie- en reclamekosten / telefoonkosten / porti-, telegram- en telexkosten / vrachtkosten / incassokosten;
- kosten van geneeskundige behandeling, keuring en controle van (gewezen) personeel;
- kosten van vorming en ontspanning van het personeel;
- kosten van selectie van sollicitanten;
- kosten van inning van gemeentelijke belastingen en retributies;
- kosten van aan- en verkoop en van open dan wel gesloten bewaargeving van waardepapieren.

Hoofdcategorie Lasten 4 Overdrachten

Deze categorie heeft betrekking op een herverdeling van het inkomen en vermogen. Deze overdrachten zijn betalingen / ontvangsten waartegenover geen direct aanwijsbare prestaties staan. Transacties tussen overheden worden in het algemeen als overdrachten beschouwd. Alleen indien de aankoop bij een andere overheid geschiedt ten behoeve van het functioneren (van het eigen apparaat) van de gemeente én de aankoop zou ook bij een private instelling kunnen plaatsvinden, wordt de aankoop tot de goederen- en dienstentransacties gerekend (zie groep 3). Tot de overheidsinstellingen behoren niet alleen de gemeenten, provincies, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen, maar ook stichtingen, verenigingen, bedrijven en andere instellingen die in hoofdzaak worden gefinancierd door de overheid en waarbij de overheid de mogelijkheid heeft om het algemene beleid of het programma te bepalen. De overdrachten worden ingedeeld in inkomensoverdrachten, investeringsbijdragen en overige vermogensoverdrachten. Bepalend daarbij is welke lasten van de ontvangende partij vergoed worden.

A. Inkomensoverdrachten

Een inkomensoverdracht betreft een bijdrage in de exploitatiekosten van bedrijven en instellingen en een bijdrage in de kosten van levensonderhoud van personen. Een inkomensoverdracht vergroot derhalve het beschikbare inkomen van de ontvangende partij.

B. Investeringsbijdragen

Een investeringsbijdrage betreft een bijdrage in door derden gedane investeringen betrekking hebbend op:

- aankoop van gronden en van andere bestaande onroerende zaken;
- nieuwbouw, verbouw of restauratie van onroerende zaken;
- aankoop van duurzame roerende zaken.

C. Overige vermogensoverdrachten

Deze bijdragen zijn bedoeld om het vermogen van de ontvangende partij te versterken. Zij bestaan voornamelijk uit betaalde en ontvangen bijdragen in vermogensverliezen, zoals de vergoeding van niet voldane aflossingen van door de gemeente gewaarborgde geldleningen, legaten, kwijtschelding van schulden en schade-uitkeringen.

4.1 Overdrachten aan het Rijk

Overdrachten aan het Rijk zullen niet veelvuldig voorkomen. Deze overdrachten kunnen worden ingedeeld in inkomens- en vermogensoverdrachten.

4.1.1 Inkomensoverdrachten aan het Rijk

In het algemeen is het zo, dat een bijdrage in de lopende uitgaven van het Rijk het belang van de gemeente weergeeft in de uitvoering van een rijkstaak. Een dergelijke bijdrage houdt dus geen verband met aan de gemeente geleverde prestaties.

Voorbeelden hiervan zijn:

- een bijdrage in de kosten van onderhoud van een rijksweg;
- bijdragen in de kosten van door het Rijk geleverde goederen en diensten;
- terugbetaling van ontvangen uitkeringen Rijk.

Tot de inkomensoverdrachten aan het Rijk behoort ook de afdracht van de rijksleges die door de gemeenten zijn geïnd.

4.1.2 Vermogensoverdrachten aan het Rijk

Tot de vermogensoverdrachten aan het Rijk behoren de bijdragen in de kosten van investeringswerken van het Rijk, waarvan de totstandkoming mede in het belang van de gemeente is. Voorbeelden hiervan zijn:

- bijdrage in de kosten van aanleg van een rijksweg;
- bijdragen in de door het Rijk verstrekte investeringsbijdragen;
- overige vermogensoverdrachten.

4.2 Overige inkomensoverdrachten

Deze categorie wordt ingedeeld in vier subcategorieën: subsidies aan marktproducenten, sociale uitkeringen in geld, sociale uitkeringen in natura aan personen en overige inkomensoverdrachten. Tot deze categorie worden niet gerekend de uitkeringen aan huidig en voormalig personeel en de bijdragen aan verenigingen, stichtingen en fondsen ten behoeve van het personeel. Deze lasten dienen als salarissen en sociale lasten of als aankoop van overige goederen en diensten te worden aangemerkt.

4.2.1 Subsidies aan marktproducenten

Tot de subsidies worden gerekend de bijdragen aan organisaties die worden verstrekt met het doel de productieniveaus te beïnvloeden (onrendabele lijnen), de prijzen van producten te beïnvloeden of de beloning van productiefactoren te beïnvloeden.

Tot de subsidies behoren onder meer:

- bijdragen aan bedrijven;
 - bijdragen aan exploitanten van accommodaties voor handel en nijverheid, cultuur, sport en recreatie of multifunctionele accommodaties;
 - subsidies aan beroepsgezelschappen voor muziek, opera, toneel en dans, alsmede voor de beroepssport;
 - subsidies aan instellingen die in hoofdzaak worden gefinancierd door bedrijven, die zich voornamelijk bezighouden met voorlichting, ontwikkeling en onderzoek, zoals toeristische bureaus, of met het organiseren van manifestaties en evenementen, zoals winkelweken, beurzen en tentoonstellingen;
 - bijdragen aan kinderdagverblijven en peuterspeelzalen;
 - vergoeding van niet voldane rente van door de gemeente gewaarborgde geldleningen.
- loonkostensubsidies aan alle instellingen, inclusief overheidsinstellingen, waarbij de subsidie verstrekende overheid (bijvoorbeeld de gemeente) de regie voert. Tot de overheidsinstellingen behoren niet alleen de gemeenten, provincies, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen, maar ook stichtingen, verenigingen, bedrijven en andere instellingen die in hoofdzaak worden gefinancierd door de overheid en waarbij de overheid de mogelijkheid heeft om het algemene beleid of het programma te bepalen.

4.2.2 Sociale uitkeringen in geld

Deze categorie is bedoeld voor inkomensoverdrachten in geld om de financiële lasten te verlichten die voor huishoudens voortvloeien uit een aantal sociale risico's en behoeften. De besteding van de uitkering is vrij, in tegenstelling tot de sociale verstrekkingen in natura (zie L 4.2.3).

Tot deze subcategorie behoren onder meer:

- inkomensvoorzieningen krachtens de Participatiewet, IAOW, IAOS en Bbz;
- gemeentelijke bijstandsregelingen, met inbegrip van de verstrekte leenbijstand;
- kwijtschelding van (belasting)heffingen.

4.2.3 Sociale verstrekkingen in natura aan personen

Deze categorie is bedoeld voor bijdragen aan huishoudens om de financiële lasten te verlichten die voortvloeien uit een aantal sociale risico's en behoeften, waarvan de besteding is gebonden aan de aanschaf van bepaalde goederen en diensten. Het maakt hierbij niet uit of de begunstigde de uitkering zelf rechtstreeks op zijn of haar bankrekening krijgt of dat de gemeente de bijdrage aan de instantie overmaakt die het goed of de dienst verstrekt.

Tot deze subcategorie behoren onder meer:

- bijdragen in de kosten van leerlingvervoer tussen huis en school;
- bijdragen in de kosten van door derden geleverde faciliteiten aan personen, zoals taalcursussen, huisvesting, inburgeringscontracten;
- bijdragen in de verhuis- en herinrichtingskosten en de kosten van opslag van meubilair van bewoners van woningen, zoals bij woningverbetering en krotopruiming;
- vergoedingen aan personen krachtens de Wmo en de Jeugdwet, zoals PGB's en maatwerkvoorzieningen voor huishoudelijke hulp, woningaanpassingen, vervoer, etc.;
- vergoeding van kinderopvang alleenstaande ouders;

aankoop re-integratietrajecten bij niet-overheidsinstellingen. Tot de overheidsinstellingen behoren niet alleen de gemeenten, provincies, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen, maar ook stichtingen, verenigingen, bedrijven en andere instellingen die in hoofdzaak worden gefinancierd door de overheid en waarbij de overheid de mogelijkheid heeft om het algemene beleid of het programma te bepalen.

4.2.4 Overige inkomensoverdrachten aan de overheid (excl. Rijk)

Tot de hier bedoelde overheid behoren niet alleen de gemeenten, provincies, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen, maar ook stichtingen, verenigingen, bedrijven en andere instellingen die in hoofdzaak worden gefinancierd door de overheid en waarbij de overheid de mogelijkheid heeft om het algemene beleid of het programma te bepalen. Door samentelling van L 4.1.1 en L 4.2.4 wordt het totaal verkregen van de inkomensoverdrachten die verstrekt worden aan de overheidssector van Nederland.

Tot deze subcategorie behoren onder meer:

- bijdragen en vergoedingen aan schoolbesturen van bijzondere scholen;
- bijdragen aan musea, bibliotheken, zwembaden;
- bijdragen aan centra voor inkomen en werk;
- bijdragen in de kosten van door provincies, waterschappen, gemeenschappelijke regelingen en andere gemeenten geleverde goederen en diensten aan derden, alsmede door die organen verstrekte inkomensoverdrachten.
- bijdrage in het nadelig exploitatiesaldo van gemeenschappelijke regelingen; afdracht aan de provincies van de provinciale leges die door de gemeenten zijn geïnd.

Tot deze subcategorie worden niet gerekend de betaalde loonkostensubsidies aan overheidsinstellingen. Deze worden gerekend tot de subsidies aan marktproducenten (zie L4.2.1).

4.2.5 Overige inkomensoverdrachten

Bijdragen in de uitgaven van huishoudens (exclusief de sociale uitkeringen genoemd onder L 4.2.2 en L 4.2.3) én bijdragen in de exploitatiekosten van instellingen waarvan de baten in hoofdzaak afkomstig zijn van personen/gezinnen en/of het buitenland. Hierbij mag geen sprake zijn van een direct verband tussen de betaling en de geleverde prestatie en mogen er geen goederen of diensten in het productieproces worden 'verbruikt' (zie groep 3)

Tot deze subcategorie behoren onder meer:

- tegemoetkomingen aan raadsfracties in de kosten van die fracties;
- vergoedingen en schadeloosstellingen ingevolge wettelijke regelingen en ingevolge wettelijke aansprakelijkheid;
- bijdragen aan amateurgezelschappen voor muziek, opera, toneel en dans;
- bijdragen aan amateursportverenigingen;
- bijdragen aan instellingen zonder winstoogmerk werkzaam voor gezinnen, zoals vakbonden ;
- geldprijzen, toelagen of andere bijdragen aan personen voor bijzondere prestaties, zoals op het gebied van cultuur en wetenschap of voor daden van menslievende aard;
- bijdragen aan studiefonds en verstrekking van studiebeurzen en toelagen.

Tot deze subcategorie worden niet gerekend de betaalde loonkostensubsidies aan bovengenoemde stichtingen en verenigingen. Deze worden gerekend tot de subsidies aan marktproducenten (zie L4.2.1).

4.3 Investeringsbijdragen en overige kapitaaloverdrachten

Deze categorie is onder te verdelen in de volgende rubrieken:

a. Investeringsbijdragen

Tot deze rubriek behoren alle investeringsbijdragen aan anderen dan het Rijk. Daartoe worden ook gerekend de bijdragen in werken, die worden uitgevoerd in het kader van gemeentelijke investeringen, zoals de bijdragen aan ProRail in de kosten van aanleg van spoorwegovergangen en spoorwegviaducten, in de bouw of verbetering van gemeentewegen en voor wegwijzers bij nieuw aangelegde gemeentewegen.

Ook behoren hiertoe de investeringsbijdragen aan een andere overheid die als 'bouwheer' van een investeringswerk is opgetreden en na de totstandkoming het investeringswerk heeft overgedragen (aan de opdrachtgevende overheid).

Hieronder worden niet gebracht de kapitaalverstrekkingen, waarbij middelen ter beschikking worden gesteld in ruil voor een belofte van toekomstig dividend of een ander type rendement. Deze worden als inbreng van kapitaal beschouwd en worden derhalve onder de financiële transacties gerangschikt (zie L.5.6, L 5.7).

b. Vergoedingen

Tot deze rubriek worden gerekend de vergoedingen bij verwerving van onroerende zaken en de vergoedingen van schade verband houdende met gemeentelijke investeringswerken. Voorbeelden van vergoedingen bij verwerving van onroerende zaken zijn:

- bedrijfsschadevergoedingen;
- inkomensschadevergoedingen aan pachters en huurders;
- vergoeding van verplaatsing van een bedrijf, sportaccommodatie en dergelijke;
- vergoeding van afbraakkosten.
- Vergoedingen van schade verband houdende met gemeentelijke investeringswerken zijn onder meer:
 - bedrijfsschadevergoedingen, zoals vergoeding van omrijdschade;
 - vergoeding van kosten van verleggen van kabels, leidingen, sloten en andere objecten onder, op of boven de grond;
 - vergoeding van aanpassingskosten van onroerende eigendommen van derden.

c. Andere kapitaaloverdrachten

Tot deze rubriek worden gerekend vermogensoverdrachten aan derden, met uitzondering van die aan het Rijk. Voorbeelden zijn:

- bijdragen wegens geleden schade aan onroerende zaken door overstromingen of andere natuurrampen;
- bijdragen ter dekking van geaccumuleerde verliezen over verschillende jaren;
- afkoopsommen van onderhoudsplicht in verband met overdracht in beheer en onderhoud van water- en wegenbouwkundige werken;
- vergoeding van schade, ontstaan ten gevolge van vaststelling of herziening van gemeentelijke bestemmingsplannen, met inbegrip van die aan eigenaars van onroerende zaken aangewezen als behorende tot een beschermd dorps- of stadsgezicht;
- afkoop van tolrecht of andere rechten;
- bijdragen in door derden betaalde schadevergoedingen en afkoopsommen;
- vergoeding van niet voldane aflossingen van door de gemeente gewaarborgde geldleningen;
- schadevergoedingen aan ondernemingen na hevige regenval of na langdurige droogte of andere natuurrampen;
- uitkeringen aan rechthebbenden of aan de consignatiekas van de (netto)opbrengst wegens verkoop van gevonden voorwerpen dan wel op het strand aangespoelde goederen.

Bijdragen uit reserves ter dekking van tekorten van gerealiseerde bouwexploitatieplannen behoren in categorie 6.0 te worden verwerkt.

De categorie 4.3 wordt nader onderverdeeld in twee subcategorieën: 4.3.1 en 4.3.2. De indeling is geheel bepaald door de aard van de instellingen die de overdrachten ontvangen.

Subcategorie 4.3.1 is van toepassing indien de investeringsbijdragen of overige kapitaaloverdrachten verstrekt worden aan een overheidsinstelling. Tot de overheidsinstellingen behoren niet alleen de gemeenten, provincies, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen, maar ook stichtingen, verenigingen, bedrijven en andere instellingen die in hoofdzaak worden gefinancierd door de overheid en waarbij de overheid de mogelijkheid heeft om het algemene beleid of het programma te bepalen.

Subcategorie 4.3.2 slaat op de investeringsbijdragen of overige kapitaaloverdrachten die aan niet-overheidsinstellingen verstrekt worden. Het onderscheid is hetzelfde als dat tussen L 4.2.4 en L 4.2.5.

Hoofdcategorie Lasten 5 Financiële transacties

Aan deze categorie worden alle transacties toegerekend die een mutatie in gemeentelijke schulden en vorderingen tot gevolg hebben. Mutaties in vorderingen en schulden worden uiteindelijk in de rapportages aan de Europese Commissie netto verantwoord. Om op eenvoudige wijze aan te sluiten op de financiële administratie wordt in de verdelingsmatrix de bruto registratie door de gemeenten gevolgd. Dit houdt in dat de aflossing op schulden en het aangaan van vorderingen als uitgaande kasstroom aan de uitgavenzijde worden verantwoord. De inkomende kasstromen door vergroting van schulden en de aflossing van vorderingen wordt aan de batenzijde verantwoord. Voor de Europese rapportages is het van wezenlijk belang dat onderscheid wordt gemaakt tussen transacties in vorderingen en transacties in schulden. De verdelingsmatrix geeft dit onderscheid door de informatie over de categorieën te combineren met de balanspost waarop de categorieën betrekking hebben.

Tot deze categorie worden gerekend de mutaties in chartaal geld en deposito's, kort- en langlopende effecten anders dan aandelen, financiële derivaten, kortlopende leningen, langlopende leningen, aandelen en overige deelnemingen en handelskredieten en transitorische posten. De daarmee verband houdende opnemingen en aflossingen dienen tegen de transactiewaarde in de rekening tot uitdrukking te worden gebracht. Indien nominale waarden worden geboekt dienen tegenboekingen voor agio en disagio te worden opgenomen. Deze boekingen hebben ook het karakter van financiële transacties.

Agio en disagio

Bij boeking van schuldopneming en schuldaflossing tegen nominale waarden moet een disagio (verschil tussen de emissiekoers of aflossingskoers en nominale waarde) derhalve door het opnemen van een tegenboeking tot uitdrukking worden gebracht. Deze tegenboekingen en een agio bij opneming of bij aflossing worden tot dezelfde categorie gerekend als de schuldtitlel waarop ze betrekking hebben.

5.1 Chartaal geld en deposito's

Tot deze subcategorie behoren alle mutaties in kas- en banksaldi en (spaar)tegoeden die zonder beperking of boete omgezet kunnen worden in kasgeld.

5.2 Kortlopende effecten m.u.v. aandelen

Deze categorie heeft betrekking op verhandelbare vorderingen aan toonder met een oorspronkelijke looptijd van minder dan één jaar. De houder van deze schuldtitlel heeft geen eigendomsrechten op de emittent. Kort gezegd gaat het om risicomijdend verhandelbaar papier met een korte looptijd. Voorbeelden zijn commercial papers en depositocertificaten.

5.3 Langlopende effecten m.u.v. aandelen

Deze categorie heeft betrekking op verhandelbare vorderingen aan toonder met een oorspronkelijke looptijd van meer dan één jaar. De houder van deze schuldtitlel heeft geen eigendomsrechten op de emittent. Kort gezegd gaat het om risicomijdend verhandelbaar papier met een lange looptijd. Voorbeelden zijn obligaties en medium term notes.

5.4 Financiële derivaten

Tot deze subcategorie behoren alle mutaties in vorderingen en schulden die zijn gebaseerd op of afgeleid zijn van een andere onderliggende waarde.

Tot derivaten die mogen worden gehanteerd behoren uitsluitend: rentecaps, payer swaps, forward start payer swaps, swaptions of een reciever swap (zie de Regeling uitzetting derivaten decentrale overheden).

5.5 Kortlopende leningen

Deze categorie heeft betrekking op onderhandse leningen (zoals kasgeldleningen, en rekeningcourantverhoudingen met niet-banken), blijkend uit niet-verhandelbare documenten tussen leningnemer en leninggever. Kenmerken zijn: een onvoorwaardelijke schuld met aflossing op vaste vervaldata volgens een afgesproken aflossingsschema en een afgesproken rentevergoeding.

Tot deze subcategorie behoren alle mutaties in vorderingen en schulden die een oorspronkelijke looptijd hebben van maximaal één jaar of die op verzoek van de verstrekker direct moeten worden afgelost.

5.6 Langlopende leningen

Deze categorie heeft betrekking op onderhandse leningen, blijkend uit niet-verhandelbare documenten tussen leningnemer en leninggever. Kenmerken zijn: een onvoorwaardelijke schuld met aflossing op vaste vervaldata volgens een afgesproken aflossingsschema en een afgesproken rentevergoeding.

Tot deze subcategorie behoren alle mutaties in vorderingen en schulden die een oorspronkelijke looptijd hebben van meer dan één jaar.

Tot langlopende leningen behoren onder andere:

- financial lease en huurkoopovereenkomsten;
- leningen ter financiering van handelskredieten;
- hypothecaire geldleningen;
- waarborgsommen.

5.7 Aandelen en overige deelnemingen

Deze categorie heeft betrekking op vorderingen die eigendomsrechten op vennootschappen vertegenwoordigen. Dergelijke vorderingen geven de houder recht op een aandeel in de winst alsmede in het netto vermogen in geval van liquidatie. Hier is sprake van risicodragende vorderingen. De waarde van de vordering en de vergoeding voor het beschikbaar gestelde vermogen staan niet contractueel vast, maar is afhankelijk van marktontwikkelingen.

Aandelen en deelnemingen zijn mogelijk in beurs- en niet-beursgenoteerde bedrijven. Voorbeelden zijn aandelen in de BNG en energiebedrijven. Aandelen in gemeenschappelijke regelingen, stichtingen en andere publiekrechtelijke organisaties zijn per definitie niet mogelijk.

Tot deze subcategorie behoren ook de uitkeringen van extra en superdividend.

Tot deze categorie behoren niet de reguliere dividenduitkeringen (zie B2.1.2).

5.8 Handelskredieten en transitorische posten

Bij deze subcategorie worden onder handelskredieten verstaan alle mutaties in vorderingen en schulden die zijn ontstaan als gevolg van het verkopen van goederen / verlenen van diensten c.q. de aankoop van goederen / gebruikmaken van diensten, waarvan de betaling op een later tijdstip plaatsvindt.

Onder transitorische posten worden bij deze subcategorie verstaan alle mutaties in te ontvangen of te betalen bedragen waarvan de daadwerkelijke ontvangst of betaling buiten de verslagperiode valt.

Tot transitorische posten behoren onder andere:

- belastingen;
- sociale premies;
- dividenden;
- rente.

Hoofdcategorie Lasten 6 Verrekeningen

De voorgaande categorieën hebben betrekking op (financiële) transacties met derden. Onder de categorie 6 worden de boekingen verantwoord die betrekking hebben op interne verrekeningen om kosten te verdelen en toe te rekenen en om te komen tot de bepaling van het resultaat. De verrekeningen zijn per definitie tweezijdig. Dit betekent dat de bedragen die verrekend worden zowel aan de baten- als aan de lastenzijde moeten voorkomen. Deze voorwaarde geldt voor het totaal van de rekening (lasten-, batenrekening + kostenplaatsen en balansmutaties).

De doorberekening van de lasten naar (sub)functies en andere kostendragers dient dus op een dusdanige wijze te geschieden dat lasten niet dubbel voorkomen op de betreffende kostencategorie.

Voorbeeld is de doorbelasting van de huur. Deze wordt als lasten geboekt op categorie 3.4.3. De doorbelasting van deze categorie naar de (sub)functie en andere kostendragers door te boeken:

(sub)functie / kostendrager	doorbelaste huur	xxxx
aan categorie 3.4.3 sluitrekening / doorbelastingsrekening	doorbelasting huur	xxxx

6.0 Reserveringen

Tot deze categorie behoren de lasten verband houdende met verrekeningen van (sub)functies van de begroting of rekening van baten en lasten met de reserves en voorzieningen op de balans.

Verrekeningen tussen reserves en voorzieningen onderling gaan ofwel via begroting(swijziging) ofwel via bestemming van het resultaat. Dit geldt ook voor de overboekingen tussen de balansposten reserves en (im)materiële vaste activa.

6.1 Kapitaallasten

De netto kapitaallasten worden door middel van categorie 6.1 toegerekend aan de desbetreffende functies, kostenplaatsen en vaste activa (L 6.1). De toegerekende bedragen dienen aan te sluiten op de desbetreffende bedragen vermeld in de investerings- en financieringsstaat, voor zover deze nog een boekwaarde bezitten.

De componenten toegerekende rente en afschrijvingen zijn in wezen administratieve boekingen. De toegerekende rente die als last in het overzicht kapitaallasten voorkomt, kan onder categorie 2.2 ten gunste komen van:

- de desbetreffende (sub)functies;
- de desbetreffende reserves en voorzieningen.

De afschrijvingen worden onder categorie 2.3 gebracht.

De kapitaallasten bestaan uit een aantal componenten. Hierna volgt een limitatieve opsomming van die componenten:

- rente van aangegane langlopende geldleningen, met inbegrip van rentebestanddelen van annuïteitenleningen, betaalde premies van premieleningen en rente van rijksleningen (voorschotten) (L 2.1) en van in de gemeentekas gestorte langlopende waarborgsommen (L 2.1);
- rente van opgenomen kasgeldleningen, call-gelden en in rekening-courant opgenomen gelden (L 2.1) en de aftrekpost daarop aan de batenzijde voor zover die geldleningen zijn aangewend voor de financiering van de lasten (B 6.2);
- berekende toegerekende rente over de eigen financieringsmiddelen (L 2.2);

- afschrijvingen op geactiveerde lasten, inclusief die ter zake van sluiting vervroegde aflossing, conversie en disagio (minus agio) van aangegane langlopende geldleningen (L 2.1);
- provisie van geldleningen (L 3.4.3Be);
- kosten van uitbetaling van aflosbare obligaties en vervallen rentecoupons (L 3.4.3Be);
- toevoegingen aan fondsen wegens reserveringen voor te betalen premies van premieleningen (L 60).

a. Verstrekte langlopende geldleningen

Voorts wordt gewezen op de omstandigheid dat in dit comptabele systeem geen afschrijvingen worden gepleegd op door de gemeente verstrekte langlopende geldleningen. Op de investeringen financieringsstaat worden die geldleningen verminderd met de aflossingen.

b. Ontvangen langlopende waarborgsommen

De in de gemeentekas gestorte langlopende waarborgsommen worden beschouwd als aangegane langlopende geldleningen. De daarover verschuldigde rente dient derhalve in de renteomslag betrokken te worden.

De netto kapitaallasten zijn het saldo van de rentekosten minus de tot functie 914 (geldleningen en uitzettingen langer of gelijk aan 1 jaar) behorende rentelasten en / of rentebaten en de afschrijvingen.

Het totaal van deze categorie wordt, eventueel via kostenplaatsen, verdeeld over de kostendragers.

6.2 Kostenplaatsen

Instelling kostenplaatsen

De door de gemeente ingestelde kostenplaatsen en de daarin begrepen lasten van taken worden via een tarief aan de onderscheidene in de begroting en / of rekening opgenomen (sub)functies en andere kostendragers doorberekend. Het gaat om organisatie-eenheden die taken verrichten voor meer dan één (sub)functie, zoals: centrale inkoop, centrale salarisadministratie, centraal wagenpark, openbare werken, plantsoenendienst.

Categorie 6.2 slaat op verrekeningen over en weer tussen de (sub)functies enerzijds en de kostenplaatsen anderzijds, alsmede tussen die kostenplaatsen onderling. Tevens worden hiertoe gerekend de doorberekeningen van de kostenplaatsen aan de (im)materiële vaste activa. De categorie kostenplaatsen kan worden onderscheiden in twee subcategorieën: verrekening voor investeringsprojecten en overige.

6.2.1 Verrekening voor investeringsprojecten

Tot deze subcategorie behoort de verrekening van de kosten voor prestaties van eigen diensten die de waarde vermeerderen van investeringen.

Hieronder vallen onder andere:

- architectenwerk;
- softwareontwikkeling in eigen beheer;
- voorbereiding en toezicht bij de bouw.

6.2.2 Overige

Tot deze subcategorie behoren lasten die niet zijn toe te rekenen aan de vorige subcategorie.

Hieronder vallen onder andere:

- Niet functioneel in te delen accommodaties.
De lasten van een niet functioneel in te delen accommodatie dienen via een kostenplaats over de desbetreffende (sub)functies en andere kostendragers te worden verdeeld. Desgewenst kunnen de lasten van de multifunctionele accommodaties op dezelfde wijze worden toegerekend.

- Functionele en territoriale commissies
Ook kunnen in kostenplaatsen deelbudgetten worden ondergebracht voor functionele en territoriale commissies ex artikel 96 van de Gemeentewet.
- Centrumfunctie bij gemeenschappelijke regelingen
Indien de gemeente als centrumgemeente de exploitatie verzorgt van een in een gemeenschappelijke regeling ondergebrachte overheidstaak, dient deze exploitatie uit een kostenplaats te blijken, zodat alleen het gemeentelijk aandeel naar de desbetreffende (sub)functie(s) wordt overgebracht.
- Voorraden
Bij een direct aanwijsbaar verband tussen de aankoop van goederen en het verbruik daarvan op de (sub)functies behoren de goederen rechtstreeks op de desbetreffende (sub)functies te worden geraamd en / of verantwoord. Voor zover aanschaf en verbruik van goederen niet in hetzelfde dienstjaar plaatsvinden, bestaat in een stelsel van baten en lasten de mogelijkheid het verbruik van die goederen door activering over de verschillende dienstjaren te verdelen. Daartoe worden de aanwezige voorraden via de balans naar het volgende dienstjaar overgeboekt. Voor de toevoeging en later de onttrekking aan de voorraden wordt gebruik gemaakt van de categorie L 3.3.3 en B 3.3.2 (zie de toelichting op deze categorieën).

6.3 Overige verrekeningen

Lastencategorie 6.3 is niet meer nodig voor overboekingen binnen de gemeente met takken van dienst en / of bedrijven omdat er voor de totale organisatie één geïntegreerde begroting en rekening moet worden gepresenteerd. Wel komen binnen een gemeente nog diverse interne verrekeningen voor die niet het karakter hebben van de verrekeningen bedoeld onder 6.0, 6.1 of 6.2. Voorbeelden hiervan zijn activering van lasten (zoals van de bouwgrondexploitatie) en overboeking binnen de activa en/of passiva, bijvoorbeeld als gevolg van herclassificatie. Daarnaast moeten herwaarderingen van activa of passiva hierop worden geboekt. Tot slot moeten hierop worden geboekt de mutaties in activa of passiva als gevolg van het verkrijgen van activa en/of passiva zonder dat hier een economische transactie aan ten grondslag ligt. Voorbeeld hiervan is het opgaan van een gemeenschappelijke regeling in een gemeente, waardoor activa en passiva van de gemeente toenemen, of juist het afsplitsen van een onderdeel of dienst, waardoor activa en passiva van de gemeente afnemen. De reden is dat alleen economische transacties binnen de berekening van het EMU-saldo vallen..

Batencategorieën

Hoofdcategorie Baten 0 Niet in te delen baten

De bij de begroting niet onder andere categorieën te rangschikken gemeentelijke baten behoren tot de categorieën van groep 0.

Tot deze categorie behoren de te ramen bedragen vanwege het verwachte achterblijven van de feitelijke lasten bij de in de begroting beschikbaar gestelde bedragen; de zogenaamde onderuitputting.

Hoofdcategorie Baten 2 Rente, winstuitkeringen en afschrijvingen

Naast de afschrijvingen omvat deze categorie de inkomenselementen die worden ontvangen in ruil voor het verstrekken van financiële middelen als leningen en risicodragend kapitaal.

Deze categorie is te onderscheiden in werkelijk ontvangen rente, winstuitkeringen, toegerekende rente en afschrijvingen.

2.1.1 Werkelijk ontvangen rente

Tot deze subcategorie wordt gerekend de rente die verschuldigd is door derden als gevolg van het aangaan van een financiële verplichting met die derde in de vorm van lang- of kortlopende leningen en daarmee vergelijkbare financieringen, deposito's en handelskredieten.

2.1.2 Winstuitkeringen

Tot deze subcategorie behoren de winstuitkeringen die de gemeente ontvangt over de aandelen en andere deelnemingen:

- dividenduitkering (contant, stock);
- winstuitkering van ondernemingen met rechtspersoonlijkheid die geen vennootschap zijn.

Tot deze subcategorie behoren niet:

- de uitkering van bonusaandelen; deze wordt niet geregistreerd omdat de marktwaarde van de deelneming niet verandert;
- de uitkering van extra en superdividend (zie 5.7).

2.2 Toegerekende rente

Tot deze subcategorie worden gerekend de tegenboeking van de berekende bespaarde rente over de eigen financieringsmiddelen en de toegerekende rente over investeringen.

2.3 Afschrijvingen

Tot deze subcategorie behoren de tegenboekingen van de normale of extra afschrijvingen op geactiveerde kapitaallasten.

Hoofdcategorie Baten 3 Goederen en diensten

De categorieën van groep 3 geven de goederen- en dienstentransacties weer. Deze houden rechtstreeks verband met de aan- en verkoop van goederen en diensten, waarbij sprake moet zijn van een directe relatie tussen de betaling en de geleverde prestaties. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen de prestaties die worden geleverd aan een private instelling of persoon enerzijds en een overheidsinstelling anderzijds. Tot de overheidsinstellingen behoren niet alleen de gemeenten, provincies, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen, maar ook stichtingen, verenigingen, bedrijven en andere instellingen die in hoofdzaak worden gefinancierd door de overheid en waarbij de overheid de mogelijkheid heeft om het algemene beleid of het programma te bepalen.

In het algemeen kan worden gesteld dat de verkoop van een goed of een dienst van de gemeente aan een private instelling of persoon, waarbij de gemeente een directe aanwijsbare prestatie levert aan de private instelling of persoon tot categorie 3 behoort.

Zo wordt de betaling voor het ophalen en verwerken van het huishoudelijk afval door middel van het heffen van de afvalstoffenheffing van de inwoners van de gemeente gezien als de verkoop van een dienst door de gemeente. Ook de verkoop door een gemeente van een pand aan een private onderneming behoort tot de goederen- en dienstentransacties. In beide gevallen levert de gemeente een direct aanwijsbare prestatie voor de betaling: het ophalen en verwerken van het huishoudelijk afval respectievelijk de eigendomsoverdracht van het pand. De betaling van de OZB door de inwoners aan de gemeente wordt daarentegen tot de overdrachten gerekend. Hier is geen sprake van een betaling voor een direct aanwijsbare prestatie van de gemeente, maar van een (verplichte) bijdrage in de algemene middelen van de gemeente.

De (betaling voor de) verkoop van een goed of dienst aan een andere overheid wordt daarentegen in het algemeen als een inkomstenoverdracht dan wel kapitaaloverdracht beschouwd (zie groep 4). Alleen indien de verkoop aan een andere overheid geschiedt in het kader van het productieproces van de aankopende overheidsinstelling en niet ten behoeve van derden én die aankoop zou ook bij een private instelling kunnen plaatsvinden, wordt de verkoop tot de goederen- en dienstentransacties gerekend.

Zo wordt de bijdrage die de gemeente van het Rijk ontvangt voor de bijstandsbetalingen gezien als een overdracht. Ook de betaling die een gemeente krijgt voor het verwerken van het afval van een andere gemeente (die wel de heffing bij haar eigen burgers int), wordt als een inkomstenoverdracht beschouwd. Hier is sprake van een verkoop van een dienst aan een andere overheid ten behoeve van derden. De betaling voor de afvalstoffenheffing door de inwoners van die andere gemeente wordt vanzelfsprekend wel tot de goederen- en dienstentransacties van die andere gemeente gerekend. Indien een gemeente echter ambtenaren verhuurt aan een gemeenschappelijke regeling, is er sprake van een verkoop van een dienst. Er is weliswaar sprake van een transactie tussen twee overheden, maar de verkoop van de dienst (= de verhuur van ambtenaren) is onderdeel van het productieproces van de gemeenschappelijke regeling (= inhuur personeel), niet ten behoeve van derden, én de inhuur zou ook bij een private onderneming of persoon kunnen plaatsvinden.

3.0 Vergoeding voor personeel

Het betreft hier de vergoeding van het beschikbaar stellen van eigen personeel aan derden, die op basis van een tarief als zodanig worden afgerekend.

3.2 Huren en pachten

De huren en pachten worden onderscheiden in twee subcategorieën: huren en pachten.

3.2.1 Huren

Bij de verhuur van woningen en gebouwen is sprake van een dienst van de eigenaar aan de huurder.

De huren hebben betrekking op onroerende of duurzame roerende zaken (zie ook L 3.4.3 B b).

Deze categorie omvat onder meer de ontvangen vergoedingen voor gebruik van schoollokalen, gymnastieklokalen en sportaccommodaties.

3.2.2 Pachten

Deze categorie heeft betrekking op de inkomens die de gemeente als eigenaar van grond, binnenwateren en rivieren ontvangt in ruil voor het ter beschikking stellen van die grond, binnenwateren en rivieren. In het Europese stelsel is in dit geval geen sprake van een dienst. Door het afzonderen van deze post uit het totaal van B 3.2 wordt het mogelijk om dit bestanddeel van inkomen uit vermogen in de juiste Europese categorie in te delen.

Tot de categorie pachten behoren vooral:

- erfpachtcanons;
- pacht;
- rechten voor het hebben van voorwerpen onder, op of boven gemeentegrond of -water, voor de openbare dienst bestemd (precariorechten);
- staan- en liggelden van woonwagens en -schepen;
- vergoedingen voor het vissen in gemeentewater en het jagen op gemeentegrond en het hebben van uitlozingen op gemeentewater;
- concessiegelden wegens het uitoefenen van bedrijfsmatige activiteiten binnen de gemeente, zoals: distributie van gas, water en elektriciteit en zand- en grindwinning.

Bij afkoop van erfpacht is formeel geen sprake van verkoop van grond. Maar de eenmaligheid van de afkoopsom maakt deze ook niet vergelijkbaar met en optelbaar bij de jaarlijkse erfpachtcanons. Vanwege het eenmalige karakter (of bijvoorbeeld eens in de dertig of vijftig jaar) moeten de afkoopsommen van erfpacht worden geboekt als grondverkoop (zie batencategorie 3.3.1).

3.3 Duurzame goederen

Onder deze categorie valt de vervreemding van gemeentelijke investeringsgoederen.

In deze categorie worden twee subcategorieën onderscheiden: opbrengst van grondverkoppen en overige verkopen duurzame goederen.

Indien de verkoop van onroerende zaken uit zowel grond als overige duurzame goederen bestaat, is de behandeling afhankelijk van de omstandigheden. Alleen als de omvang van elk van de twee componenten substantieel is en grond en opstallen afzonderlijk van belang zijn, dient de verkoop gesplitst te worden in deze twee subcategorieën. In de andere gevallen wordt de categorie gebruikt die slaat op het hoofdoel van de transactie.

Bijkomende kosten worden toegerekend aan de subcategorie overige verkopen duurzame goederen.

3.3.1 Opbrengst van grondverkoppen

Tot deze subcategorie worden gerekend verkoopsommen van gronden. Tot de koopsommen worden niet gerekend de kosten in verband met eigendomsoverdracht. Deze worden gerekend tot batencategorie 3.3.2.

Een bijzonder geval vormt de afkoop van erfpacht. Formeel is hier geen sprake van verkoop van grond. De eenmaligheid van de afkoopsom maakt deze ook niet vergelijkbaar met en optelbaar bij de jaarlijkse erfpachtcanons (batencategorie 3.2.2). Vanwege het eenmalige karakter (of bijvoorbeeld eens in de dertig of vijftig jaar) moeten de afkoopsommen van erfpacht worden geboekt als grondverkoop. Dit gebeurt ook zo in de rapportages naar Europa.

3.3.2 Overige verkopen duurzame goederen

Deze subcategorie kan worden ingedeeld in twee rubrieken: onroerende zaken en duurzame roerende zaken.

a. Onroerende zaken

Tot onroerende zaken worden gerekend verkoopsommen van gebouwen, water- en wegebouwkundige werken en andere onroerende zaken met inbegrip van werken die na de totstandkoming aan derden worden overgedragen.

In gevallen waarbij ruiling plaatsvindt of de bijkomende kosten ten laste van de gemeente komen, dienen de verkoopsommen steeds bruto te worden verantwoord. Verder behoren hiertoe de ontvangsten wegens verkoop van de bij afbraak vrijgekomen materialen.

Voor overige verkopen duurzame goederen in erfpacht geldt hetzelfde als voor erfpacht van gronden (zie batencategorie 3.3.1).

b. Duurzame roerende zaken

Tot deze rubriek behoren de opbrengsten wegens verkoop van:

- duurzame zaken genoemd onder lastencategorie 3.3.3;
- duurzame roerende zaken welke aard- en nagelvast verbonden waren aan onroerende zaken;
- verkoop van objecten voor verzamelingen in musea.

3.4 Overige goederen en diensten

De opbrengsten wegens verkoop van overige goederen en diensten hebben onder meer betrekking op:

- leges of andere rechten die worden geheven ter vergoeding van kosten van administratie en toezicht, zoals secretarieleges en rechten burgerlijke stand; begraaf(plaats)rechten, reinigingsrechten en afvalstoffenheffingen vermakelijkheidsretributies;
- scheepvaartrechten, brug- en sluisgelden;
- marktgelden;
- staangelden voor markten en kermessen;
- parkeergelden inclusief de gefiscaliseerde parkeerboetes;
- omgevingsvergunningen (Wabo);
- andere vergoedingen wegens aan derden geleverde goederen en diensten;
- opbrengst van de verkoop van vuilniszakken, die verplicht zijn gesteld voor het aanbieden van huisvuil aan de gemeentelijke reinigingsdienst (Diftar);
- terugontvangsten van zegel-, porti-, telefoon- en incassokosten;
- vergoedingen voor koffie- en theeversprekkingen en voor geleverde consumpties;
- aandelen in de kosten van excursies, cursussen en lezingen, dienstkleding;
- toegangsgelden, uitleengelden met inbegrip van boeten en dergelijke;
- opbrengsten wegens verkoop van:
 - o drukwerk, oud papier;
 - o afgestote objecten van gemeentelijke musea;
 - o overtollige of buiten gebruik gestelde goederen en materialen;
 - o hakhout, gras-, riet- andere gewassen;
 - o gevonden voorwerpen en op het strand aangespoelde goederen;
- ontvangsten wegens voor rekening van derden uitgevoerde onderhoudswerken;
- opbrengsten wegens verkoop van goederen en diensten door gemeentelijke bedrijven - zoals nutsbedrijven, openbaarvervoerbedrijven en zeehavens - voor zover deze opbrengsten niet tot de andere batencategorieën van groep 3 behoren.

Hoofdcategorie Baten 4 Overdrachten

4.0 Belastingopbrengsten

Deze categorie kan worden onderscheiden in drie subcategorieën: belasting op producenten, belasting op inkomen van gezinnen en vermogensheffing.

4.0.1 Belasting op producenten

Tot deze subcategorie behoren de volgende belastingen die ingevolge artikel 219 van de Gemeentewet en de Expirimentenwet BI-zones geheven (kunnen) worden:

- onroerende zaakbelasting voor woningen en niet-woningen voor eigenaren alsmede de gebruikersbelasting onroerende zaken voor niet-woningen;
- roerende zaakbelasting voor woon- en bedrijfsruimten voor eigenaren alsmede de gebruikersbelasting roerende zaken voor bedrijfsruimten;
- reclamebelasting, bedoeld in artikel 227;
- toeristenbelasting, bedoeld in artikel 224;
- rioolheffing op niet-woningen;
- heffing op Bedrijven Investingzones (BIZ);
- Tot deze subcategorie behoren ook: rente bij te late betaling van voornoemde belastingen;
- restitutie van voornoemde belastingen indien teveel betaald (negatieve baat).

Tot deze subcategorie behoren niet de parkeergelden (zie B3.4)

4.0.2 Belasting op inkomen van gezinnen

De ingevolge artikel 219 van de Gemeentewet geheven belastingen zijn:

- belasting op honden, bedoeld in artikel 226;
- forensenbelasting, bedoeld in artikel 223;
- rioolheffing op woningen.

Tot de subcategorie behoren ook:

- rente bij te late betaling van voornoemde belastingen;
- restitutie van voornoemde belastingen indien teveel betaald (negatieve baat).

Tot deze subcategorie behoren niet de parkeergelden (zie B3.4)

4.0.3 Vermogensheffing

De ingevolge artikel 219 van de Gemeentewet geheven belastingen zijn baatbelastingen, zoals bedoeld in artikel 222.

4.1 Overdrachten van het Rijk

Deze categorie kan worden onderscheiden in twee subcategorieën: inkomensoverdrachten van het Rijk en vermogensoverdrachten van het Rijk.

4.1.1 Inkomensoverdrachten van het Rijk

Van inkomensoverdrachten is sprake, als sprake is van een bijdrage in de exploitatiekosten van de gemeente. Een inkomensoverdracht vergroot derhalve het beschikbare inkomen van de gemeente.

Tot de inkomensoverdrachten van het Rijk worden gerekend:

- de uitkeringen uit het Gemeentefonds;
- de doeluitkeringen in de exploitatiekosten, die al dan niet een integrale vergoeding van een gemeentelijke overheidstaak beogen, zoals de budgetten voor bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidies krachtens de Participatiewet.

4.1.2 Vermogensoverdrachten van het Rijk

Tot de vermogensoverdrachten van het Rijk worden gerekend de ontvangen investeringsbijdragen van het Rijk en de van het Rijk ontvangen overige vermogensoverdrachten.

4.2 Overige inkomensoverdrachten

Deze categorie kan worden onderscheiden in twee subcategorieën: baten met betrekking tot vergoeding en verhaal sociale uitkeringen en overige inkomensoverdrachten.

4.2.1 Baten met betrekking tot vergoeding en verhaal sociale uitkeringen

Deze subcategorie is bedoeld om het mogelijk te maken het lastenbedrag van de categorieën L 4.2.2 en L 4.2.3 zuiver te maken. Hiertoe is nodig dat uitkeringen aan personen worden gecorrigeerd voor terugbetalingen van deze personen wegens van hen gevraagde bijdragen en terugbetaling van ten onrechte verstrekte uitkeringen.

Tot deze subcategorie worden gerekend:

- rente en aflossing van verleende leenbijstand;
- verhaal van (bijzondere) bijstand;
- de eigen bijdragen en ouderbijdragen voor de maatwerkvoorzieningen, de individuele voorzieningen, de algemene voorzieningen, de opvang en het beschermd wonen krachtens de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en de Jeugdwet;
- de eigen bijdragen voor het leerlingenvervoer tussen school en huis.

4.2.2 Overige inkomensoverdrachten van de overheid (excl. het Rijk)

Tot de hier bedoelde overheid behoren niet alleen de gemeenten, provincies, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen, maar ook stichtingen, verenigingen, bedrijven en andere instellingen die in hoofdzaak worden gefinancierd door de overheid en waarbij de overheid de mogelijkheid heeft om het algemene beleid of het programma te bepalen. Door samentelling van B 4.1.1 en B 4.2.2 wordt het totaal verkregen van de inkomensoverdrachten die van de overheidssector in Nederland ontvangen worden.

4.2.3 Overige inkomensoverdrachten

Tot deze subcategorie worden gerekend:

- subsidies van de Europese Unie, zoals de EFRO- en ESF-gelden;
- de bijdragen in de kosten van gemeentetaken voor zover daartegenover geen leveringen van goederen en diensten staan;
- schadevergoedingen van verzekeringsmaatschappijen en andere uitkeringen ingevolge wettelijke aansprakelijkheid, ongeacht of de schade personen of zaken betreft;
- ontvangen gewetensgelden.

4.3 Investeringsbijdragen en overige kapitaaloverdrachten

Tot deze categorie behoren de investeringsbijdragen en overige vermogensoverdrachten van andere dan het Rijk.

Voorbeelden van ontvangen overige vermogensoverdrachten zijn:

- de bijdragen in de aansluitingskosten op de rioleringen of op de leidingen voor elektriciteit, gas en water;
- de bijdragen van een andere overheid voor een investeringswerk, waarvoor de gemeente als 'bouwheer' is opgetreden en dat na totstandkoming aan die andere overheid is overgedragen;
- legaten en nalatenschappen, anders dan ten gevolge van verhaal van leenbijstand (zie B 4.2.1) en schenkingen;
- uitkeringen voortvloeiende uit verkoop van onroerende zaken van derden, waarvan de gemeente in de totstandkoming heeft bijgedragen, waaronder begrepen de bedongen boete bij verkoop van premiewoningen;
- afkoop onderhoud en uitgifte eigen graven;

- ontvangsten wegens het vervallen van in de gemeentekas gestorte waarborgsommen.

De categorie 4.3 wordt nader onderverdeeld in twee subcategorieën: 4.3.1 en 4.3.2. De indeling is geheel bepaald door de aard van de instellingen die de overdrachten ontvangen.

Subcategorie 4.3.1 is van toepassing indien de investeringsbijdragen of overige kapitaaloverdrachten verstrekt worden door een overheidsinstelling. Tot de overheidsinstellingen behoren niet alleen de gemeenten, provincies, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen, maar ook stichtingen, verenigingen, bedrijven en andere instellingen die in hoofdzaak worden gefinancierd door de overheid en waarbij de overheid de mogelijkheid heeft om het algemene beleid of het programma te bepalen.

Subcategorie 4.3.2 slaat op de investeringsbijdragen of overige kapitaaloverdrachten die door niet-overheidsinstellingen verstrekt worden. Het onderscheid is hetzelfde als dat tussen B4.2.2 en B4.2.3.

Hoofdcategorie Baten 5 Financiële transacties

Voor een toelichting op de batencategorie 5. wordt verwezen naar de toelichting die is gegeven bij de lastencategorie 5. Voor de batencategorieën 5 geldt dezelfde specificatie als voor de lastencategorieën 5. De baten hebben betrekking op de aflossing van vorderingen en de opnemng van schulden.

Hoofdcategorie Baten 6 Verrekeningen

Voor de doorbelasting van baten naar andere (sub)functies en kostendragers zie toelichting bij 6. Verrekeningen lastencategorieën.

6.0 Reserveringen

Tot deze categorie behoren de baten verband houdende met verrekeningen van de (sub)functies van de begroting of rekening van baten en lasten met de reserves en voorzieningen op de balans. Verrekeningen tussen reserves en voorzieningen onderling gaan ofwel via begroting(swijziging) ofwel via bestemming van het resultaat. Dit geldt ook voor de overboekingen tussen de balansposten reserves en (im)materiële vaste activa.

6.1. Kapitaallasten

Hier wordt een toelichting gegeven op de berekening van de door te berekenen kapitaallasten. De categorie is alleen van toepassing aan de batenzijde van de kostenplaats "kapitaallasten".

Aan de batenzijde worden de volgende aftrekbare baten gebracht:

- rente van verstrekte kasgeldleningen wegens belegging van overtollige kasmiddelen en van in rekening-courant gestorte gelden (B 2.1) en de aftrekpost daarop aan de lastenzijde, voor zover die rente verkregen is uit belegging van overtollige financieringsmiddelen van de functies (L 6.2);
- beschikkingen over fondsen wegens reserveringen voor te betalen premieleningen (B 6.2).

Zie ook de toelichting bij de lastencategorie 6.1.

6.2 Kostenplaatsen

Deze categorie omvat de verrekeningen over en weer tussen de (sub)functies enerzijds en de kostenplaatsen anderzijds, alsmede tussen die kostenplaatsen onderling. Tevens worden hiertoe gerekend de doorberekeningen van de kostenplaatsen aan de (im)materiële vaste activa. Zie voor een toelichting op de instelling van kostenplaatsen de toelichting onder de lastencategorie 6.2.

6.3 Overige verrekeningen

Bastencategorie 6.3 is niet meer nodig voor overboekingen binnen de gemeente met takken van dienst en / of bedrijven omdat er voor de totale organisatie één geïntegreerde begroting en rekening moet worden gepresenteerd. Wel komen binnen een gemeente nog diverse interne verrekeningen voor die niet het karakter hebben van de verrekeningen bedoeld onder 6.0, 6.1 of 6.2. Voorbeelden hiervan zijn activering van lasten (zoals van de bouwgrondexploitatie) en overboeking binnen de activa en/of passiva, bijvoorbeeld als gevolg van herclassificatie. Daarnaast moeten herwaarderingen van activa of passiva hierop worden geboekt. Tot slot moeten hierop worden geboekt de mutaties in activa en passiva als gevolg van het verkrijgen van activa en/of passiva zonder dat hier een economische transactie aan ten grondslag ligt. Voorbeeld hiervan is het opgaan van een gemeenschappelijke regeling in een gemeente, waardoor activa en passiva van de gemeente toenemen of juist het afsplitsen van een onderdeel of dienst, waardoor activa en passiva van de gemeente afnemen. De reden is dat alleen economische transacties binnen de berekening van het EMU-saldo vallen.

3a Toelichting Iv3-balansstanden Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen

1. Balansstanden Activa

Vaste Activa		BBV art. 33
<i>Immateriële vaste activa:</i>		
A111	Kosten verbonden aan sluiten geldlening en saldo agio/disagio	BBV art. 34, lid a
A112	Kosten onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	BBV art. 34, lid b
<i>Materiële vaste activa:</i>		
A121	Gronden en terreinen	BBV art. 52, 1a
A122	Woonruimten	BBV art. 52, 1b
A123	Bedrijfsgebouwen	BBV art. 52, 1c
A124	Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	BBV art. 52, 1d
A125	Vervoermiddelen	BBV art. 52, 1e
A126	Machines, apparaten en installaties	BBV art. 52, 1f
A129	Overig	BBV art. 52, 1g
<i>Financiële vaste activa:</i>		
A1311	Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	BBV art. 36, a1
A1312	Kapitaalverstrekking aan gemeenschappelijke regelingen	BBV art. 36, a2
A1313	Kapitaalverstrekking aan overige verbonden partijen	BBV art. 36, a3
A1321	Leningen aan woningbouwcorporaties	BBV art. 36, b2
A1322	Leningen aan deelnemingen	BBV art. 36, b3
A1323	Leningen aan overige verbonden partijen	BBV art. 36, b4
A1331a	Leningen aan openbare lichamen (art. 1a Wet Fido)	BBV art. 36, b1
A1331b	Overige langlopende leningen	BBV art. 36, c
A1332a	Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een looptijd \geq 1 jaar	BBV art. 36, d
A1332b	Uitzettingen in de vorm van Nederlands schuld papier met een looptijd \geq 1 jaar	BBV art. 36, e
A1332c	Overige uitzettingen met een looptijd \geq 1 jaar	BBV art. 36, f
A1333	Bijdragen aan activa in eigendom van derden	BBV art. 36, g
Vlottende Activa		BBV art 37
<i>Voorraden:</i>		
A211	Niet in exploitatie bouwgronden	BBV art. 38, a1
A212	Overige grond- en hulpstoffen	BBV art. 38, a2
A213	Onderhanden werk (incl. bouwgronden in exploitatie)	BBV art. 38, b
A214	Gereed product en handelsgoederen	BBV art. 38, c
A215	Vooruitbetalingen	BBV art. 38, d
<i>Uitzettingen:</i>		
A221	Vorderingen op openbare lichamen	BBV art. 39, a
A222a	Verstreckte kasgeldleningen aan openbare lichamen (art. 1a Wet Fido)	BBV art. 39, b
A222b	Overige verstreckte kasgeldleningen	BBV art. 39, c
A223a	Rekening courant verhouding met het Rijk	BBV art. 39, e
A223b	Rekening courant verhoudingen overige niet-financiële instellingen	BBV art. 39, f
A224	Overige vorderingen	BBV art. 39, h

A225a	Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een looptijd < 1 jaar	BBV art. 39, d
A225b	Uitzettingen in de vorm van Nederlands schuld papier met een looptijd < 1 jaar	BBV art. 39, g
A225c	Overige uitzettingen met een looptijd < 1 jaar	BBV art. 39, i
A23	Liquide middelen (kas, banksaldi)	BBV art. 40

Overlopende activa

BBV art. 40, a

De overlopende activa zijn zowel nog te ontvangen bijdragen als vooruitbetaalde bijdragen. Deze moeten verdeeld worden naar (sub)sector zodat het effect hiervan op de overheidsschuld bepaald kan worden.

- A29a Nog te ontvangen bijdragen van de EU
Dit betreft alle nog te ontvangen bijdragen van Europese overheidslichamen en vooruitbetaalde bijdragen aan Europese overheidslichamen. Dit zijn de instellingen van de EU zelf zoals:
- de Europese investeringsbank;
 - de Council of Europe;
 - het EFSF;
 - de European bank for reconstruction & development.
- Het betreft niet de overheidslichamen van de landen binnen de EU zoals een Belgische gemeente of een Frans departement. Deze vallen onder de overige overlopende activa.
- A29b Nog te ontvangen bijdragen van het Rijk
Dit betreft alle nog te ontvangen bijdragen van het Rijk en vooruitbetaalde bijdragen aan het Rijk. Hieronder vallen alle ministeries en agentschappen en fondsen van het Rijk zoals:
- Gemeentefonds;
 - Provinciefonds;
 - Infrastructuurfonds;
 - Diergezondheidsfonds;
 - BES-fonds;
 - Deltafonds.
- A29c Nog te ontvangen bijdragen van overige overheid
Dit betreft alle nog te ontvangen bijdragen van Nederlandse overheidslichamen en vooruitbetaalde bijdragen aan Nederlandse overheidslichamen. Hieronder vallen onder meer:
- Gemeenten;
 - Gemeenschappelijke regelingen;
 - Provincies;
 - Waterschappen;
 - Brancheorganisaties (bedrijfs- en productschappen).
- Hieronder vallen ook door de overheid gefinancierde onderwijsinstellingen en door de overheid gefinancierde instellingen zonder winstoogmerk waarbij de overheid de mogelijkheid heeft om het algemene beleid of het programma te bepalen. Voorbeelden hiervan zijn:
- Prorail (maar niet de NS);
 - Nederlandse Investeringsbank voor ontwikkelingslanden (NIO);
 - Nationale politie, waaronder Korps Landelijke Politie Diensten (KLPD);
 - Bureau Beheer Landbouwgronden (BBL);
 - Nationaal Groenfonds;
 - Kamers van koophandel;
 - Sociale werkplaatsen (WSW);
 - Jeugd Werk Garantieplan (JWG), Banenpool;
 - Stichting Reclassering Nederland (SRN);
 - Stichting Verslavingsreclassering GGZ (SVG);

- Raden voor de Rechtsbijstand;
- Het Juridisch Loket (HJL).

En voorts bijvoorbeeld musea en bibliotheken.

Hieronder vallen niet buitenlandse overheden of buitenlandse overheidslichamen. Deze vallen onder de overige overlopende activa.

A29d Overige overlopende activa

Dit betreft alle nog te ontvangen bijdragen van en vooruitbetaalde bijdragen aan overige sectoren die niet onder A29a, b of c zijn beschreven. Hieronder vallen ook nog te ontvangen bijdragen van en vooruitbetaalde bijdragen aan buitenlandse overheden of buitenlandse overheidslichamen (binnen of buiten de EU) zoals een Belgische gemeente of een Frans departement.

2. Balansstanden Passiva

Vaste Passiva

Eigen vermogen:

P111	Algemene reserve	BBV art. 41
P112	Bestemmingsreserves	BBV art. 42
P114	Saldo van rekening	BBV art. 43, 1a
P12	Vorzieningen	BBV art. 43, 1b, art. 43, 2
		BBV art. 42, 2
		BBV art. 44, art. 45

Vaste schuld:

P131	Obligatieleningen	BBV art. 46, a
P132	Onderhandse leningen van binnenlandse pensioenfondsen en verzekeraars	BBV art. 46, b1
P133	Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	BBV art. 46, b2
P134	Onderhandse leningen van binnenlandse bedrijven	BBV art. 46, b3
P135a	Onderhandse leningen van openbare lichamen (art. 1a Wet Fido)	BBV art. 46, b4
P135b	Onderhandse leningen van overige binnenlandse sectoren	BBV art. 46, b5
P136	Onderhandse leningen van buitenlandse instellingen	BBV art. 46, b6
P137	Door derden belegde gelden	BBV art. 46, c
P138	Waarborgsommen	BBV art. 46, d

Vlottende Passiva

Vlottende schuld:

P211a	Kasgeldleningen van openbare lichamen (art. 1a Wet Fido)	BBV art. 47
P211b	Overige Kasgeldleningen	BBV art. 48, a
P212	Banksaldi	BBV art. 48, b
P213	Overige vlottende schulden	BBV art. 48, c
		BBV art. 48, d

Overlopende Passiva:

BBV art. 49

De overlopende passiva zijn zowel vooruit ontvangen bijdragen als nog te betalen bijdragen. Deze moeten verdeeld worden naar (sub)sector zodat de bijdrage hiervan aan de overheidsschuld bepaald kan worden.

P29a Vooruit ontvangen bijdragen van de EU

Dit betreft alle vooruit ontvangen bijdragen van Europese overheidslichamen en nog te betalen bijdragen aan Europese overheidslichamen. Dit zijn de instellingen van de EU zelf zoals:

- de Europese investeringsbank;
- de Council of Europe;
- het EFSF;
- de European bank for reconstruction & development.

Het betreft niet de overheidslichamen van de landen binnen de EU zoals een Belgische gemeente of een Frans departement. Deze vallen onder de overige overlopende passiva.

P29b Vooruit ontvangen bijdragen van het Rijk

Dit betreft alle vooruit ontvangen bijdragen van het Rijk en nog te betalen bijdragen aan het Rijk. Hieronder vallen alle ministeries en agentschappen en fondsen van het Rijk zoals:

- Gemeentefonds;
- Provinciefonds;
- Infrastructuurfonds;
- Diergezondheidsfonds;
- BES-fonds;
- Deltafonds.

P29c Vooruit ontvangen bijdragen van overige overheid

Dit betreft alle vooruit ontvangen bijdragen en nog te betalen bijdragen van/aan Nederlandse overheidslichamen. Hieronder vallen onder meer:

- Gemeenten;
- Gemeenschappelijke regelingen;
- Provincies;
- Waterschappen;
- Brancheorganisaties (bedrijfs- en productschappen).

Hieronder vallen ook door de overheid gefinancierde onderwijsinstellingen en door de overheid gefinancierde instellingen zonder winstoogmerk waarbij de overheid de mogelijkheid heeft om het algemene beleid of het programma te bepalen. Voorbeelden hiervan zijn:

- Prorail (maar niet de NS);
- Nederlandse Investeringsbank voor ontwikkelingslanden (NIO);
- Nationale politie, waaronder Korps Landelijke Politie Diensten (KLPD);
- Bureau Beheer Landbouwgronden (BBL);
- Nationaal Groenfonds;
- Kamers van koophandel;
- Sociale werkplaatsen (WSW);
- Jeugd Werk Garantieplan (JWG), Banenpool;
- Stichting Reclassering Nederland (SRN);
- Stichting Verslavingsreclassering GGZ (SVG);
- Raden voor de Rechtsbijstand;
- Het Juridisch Loket (HJL).

En voorts bijvoorbeeld musea en bibliotheken.

Hieronder vallen niet buitenlandse overheden of buitenlandse overheidslichamen. Deze vallen onder de overige overlopende activa.

P29d Overige overlopende passiva

Dit betreft alle vooruit ontvangen bijdragen van en nog te betalen bijdragen aan overige sectoren die niet onder P29a, b of c zijn beschreven. Hieronder vallen ook vooruit ontvangen bijdragen van en nog te betalen bijdragen aan buitenlandse overheden of buitenlandse overheidslichamen (binnen of buiten de EU) zoals een Belgische gemeente of een Frans departement.